رەسۇلۇللاھنىڭ دۆلتى

شەيخ مۇجاھىد ئەبۇ ھەمزە مۇھاجىر تەقەببەلەھۇللاھنىڭ كىتابى

رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ دۆلتى

بسم الله الرحمن الرحيم

1438/5/1 ھ

تۈزگۈچى: ئەبۇ مۇھەممەد مۇھاجىر

«رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ دۆلتى»

شەيخ مۇجاھىد ئەبۇ ھەمزە مۇھاجىر ئەتتەبىبە لەھۇللاھنىڭ كىتابى

ناھايىتى شەپقەتلىك ۋە مېھرىبان ئاللاھنىڭ نامى بىلەن باشلايمەن .

بارلىق ھەمدۇ-سانا ھەرقانداق زۇلۇمدىن پاك ، يەككە-يىگانە ، ھەرقانداق شىكايەتنى ئاڭلىغۇچى ۋە ھەرقانداق بالايى-مۇسىبەتنى كۆتۈرىۋەتكۈچى زات ئاللاھقا بولسۇن ، رەھمەت ۋە سالام ئۈچۈق دەلىللەر ۋە كەسكىن ھۆججەتلەر بىلەن ئاگاھلاندۇرغۇچى ۋە خۇش بىشارەت بەرگۈچى قىلىپ ئەۋەتىلگەن رەسۇلىمىز غا بولسۇن .

مەقسەتكە كەلسەك :

ھەربىر مۆۋەھھىد شۇنى بىلىپ قويۇشى كېرەك ، كۆپۈر مىللەتلىرىنىڭ دىنى ۋە پىرىنسىپلىرى خىلمۇ-خىل شۇنداقلا مەنپەئەتلىرى بىر-بىرىگە تۇقۇنۇش كىلىدىغان تۇرۇقلۇق ھەممىسى جىھادنىڭ ھەرقانداق بىر ئۇرۇنغا يىتىپ بىرىپ ھاكىمىيەت باسقۇچىغا قەدەم بىسىپ ئاللاھنىڭ ھۆكمىنىڭ زىمىن يۈزىدە ئىجرا قىلىنىپ ئىسلامى خىلافەتنىڭ قايتىدىن قۇرۇلىشىنىڭ ئىنتايىن خەتەرلىك ئىش ئىكەنلىكىنى بىلىدۇ ، ئۇلار بۇ ئىشتىن يول قويۇش ياكى كىلىشىپ ئۆتۈش ئارقىلىق قۇتۇلغىلى بولمايدىغانلىقىغا

بىرلىككە كەلگەن ، شۇڭا ئۇلار ئاللاھنىڭ ئاجىز بەندىلىرىنى ئالداپ كىلىۋاتقان پۇتكۇل ئەخلاق پىرىنسىپلىرىنىڭ ئالدىغا سىپىل سوقۇپ ئىمكانىيىتىدە بار ھەرقانداق ۋاستىنى ئىشلەتتى ، ئەپسۇسكى بىز ئىززەت ۋە ھۆرمەت مەنالىرىنىڭ يىراق بولغان شۇنداقلا خارلىق ۋە ئىزىلىش ھۆكۈم سۈرگەن بىر شارائىتتا تۇغۇلۇپ ئۆسۈپ يېتىلدۇق ، بىز شانلىق تارىخىمىز ۋە ئۇنىڭ بىناسىنى ئۇنتۇپ قالغان ئەۋلادلارمىز ، بىز ئازراق بولسىمۇ تارىخىمىزغا خۇسۇسەن رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ دۆلتى ئۇقۇمىغا ۋە ئۇنىڭ پەيدا بولغان چاغدىكى شارائىتلىرىغا بىر نەزەر تاشلاپ باقايلى ، چۈنكى نۇرغۇنلىرىمىزنىڭ كاللىسىدا ئىسلام دۆلتى ئۇقۇمى سادام ، ئەسەد ۋە مۇبارەكنىڭ دۆلەتلىرىگە ئوخشاش سايكىس بىيكو سىزىپ بەرگەن تاغۇت دۆلەتلىرىنىڭ ئۇقۇمى بىلەن ئوخشاش بولۇپ قالغان . بەزىمىز ئۇنى قۇرۇپ ئېلان قىلىدىغان دۆلەت ئۇقۇمىنى ئاسماندىكى بۇلۇتلارغا خىتاپ قىلىدىغان ، ئالتۇنلار سۇدەك ئاقىدىغان ۋە دۈشمەنگە ئەۋەتىلگەن قۇشۇنلىرىنىڭ بېشى ئالدىنقى سەپتە ئاخىرى باغداتتا بولىدىغان باياشات دۆلەت دەپ خاتا چۈشىنىۋالغان ئىدى .

قېنى بىز رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ شەھىرىگە بېرىپ ئۇ دۆلەتنى قۇرغۇچىلارنىڭ ھەركىتىدىن ئازراق بولسىمۇ كۆزۈتۈپ كىلەيلى ، ئۇ دۆلەت ئاجىز مۆئمىنلەرنىڭ پاناھلىنىدىغان خاتىرجەم پاناھگاھى بولۇپتىكەنمۇ ياكى مال ۋە جانلىرى بىلەن قۇربانلىق قىلىدىغان ئۇنىڭ ئۈستىگە نامراتلىق ،قورقۇنچ ۋە ئاچلىق ھۆكۈم سۈرگەن ،مال-مۈلۈك ۋە ئاشلىق-ئۈزۈق شۇنداقلا مېۋە-چېۋىلەر كەم بولغان يېگى بىر مۇھىت

بۇلۇپتىكەنمۇ ؟

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم قۇرغان ئىسلام دۆلتى تۇنجى قۇرۇلغانىدىلا بالايى-مۇسىبەتلەر كەلمەيدىغان ، كۆچلۈك بورانمۇ تىترىتەلمەيدىغان مۇستەھكەم پۇختا قۇرۇلغانمىكەن ياكى كىشىلەر رەبىگە ھەر-خىل گۇماندا بۇلىدىغان دەرىجىدە يۇرەكلەر بوغۇزغا قاپلىشىپ كىتىپتىكەنمۇ ؟

كىشىلەرنىڭ ئىتىزلىقلىرى مول-ھۇسۇل بىرىپ ، تىجارەتلەر ئىقىپ ، كىشىلەر كۆپىيىپ كىتىپتىكەنمۇ ياكى ئاللاھ يۇلىدىكى ئۆلۈم ئۆلارنى ياش-قىرى دىمەي ئىلىپ كىتىپ ، تىجارەتلەر توختاپ ، ئىتىزلىقلار قۇرۇپ كىتىپتىكەنمۇ ؟

ئۇ دۆلەتنىڭ سۇيى تاتلىق ، ھاۋاسى ياخشى بوپتىكەنمۇ ياكى ۋابا كىسلى كۆپىيىپ سۇ توختاپ كىتىپتىكەنمۇ ؟

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ شۇ دۆلتىنىڭ قوشۇنى سان ۋە تەييارلىق جەھەتتە مۇكەممەلمىكەن ياكى ئاللاھ تەئالا « ئاللاھ سىلەرگە بەدىردە نۇسرەت ئاتا قىلدى ، ۋاھالەنكى سىلەر كۆچسىز ئىدىڭلار ، (يەنى قورال ۋە سانىڭلار ئاز ئىدى) » دەپ سۈپەتلىگەندەك سانى ئاز ، كۆچى ئاجىز ۋە تۇرمۇشى قىيىنمىكەن ؟

بىز دەل مانا مۇشۇلارنى تونۇپ يەتمەكچى .

ئاخىرىدا ، بۇ دۆلەت ئۇقۇمى توغۇرلۇق بىر ئەسلەتمە خالاس ، بىز ھازىر ئىراقتا ، بىزنىڭ قىشىمىزدىكى ھەربىر مۇۋەھھىد ئىنتايىن خوشاللىق

تۈيغۇسىدا ، ئاز كۈنلەردىن كېيىن بىزنىڭ بېشىمىزدىن ئىككى دەريا ياقىسىدىكى شەھەرلەردە قۇرۇلغان ئىسلام دۆلىتىنىڭ ئىككىنچى ئەسلەتمىسى ئۆتىدۇ ، ئىككى يىل قۇربانلىق بېرىپ پىداكارلىق كۆرسىتىپ سەبىر قىلدۇق ، ئىككى يىل تاجاۋۇزچىنىڭ ۋە ئۇنىڭ مالايلىرىنىڭ باشلىرىنى ئۈزۈپ كاپىرلارنىڭ غەزىپىنى كەلتۈرۈپ مۆئمىنلەرنىڭ قەلبىگە شىپالىق بېغىشلىدۇق ، ھېلى ھەم داۋاملىشىۋاتىمىز .

ئىككى يىل قانلىرىمىز بىلەن كىمە ماڭدۇرۇپ ئۇستىخانلىرىمىز بىلەن بىناسىنى ئىگىزلەپ ماڭدۇق ، ئىككى يىل ئىراقتىكى ئىسلام ياشلىرى تۈنۈگۈنكى دوستى تەرىپىدىن ئارقا تەرەپتىن تىقىلغان خەنجەرلەر ۋە چاپلانغان تۆھمەتلەر شۇنداقلا ھەر-خىل جاپا-مۇشەققەتلەرگە قارىماستىن ھەقتە مۇستەھكەم تۇردى ، كۇنلار (ئىگىلدۇرمەيدىغان زەربە ئادەمنى پىشۇرىدۇ) دىگەن ئىكەن .

ئاللاھقا چەكسىز شۈكۈرلەر بولسۇن ، مانا بىزنىڭ بۈگۈن ئاللاھنىڭ ياردىمىگە بولغان ئىشەنچىمىز تېخىمۇ بەك ئاشتى ، بىز دۆلىتىمىزگە تېخىمۇ بەك يېپىشىمىز ، ۋە بىز ئىنتايىن خوشالمىز ، ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ : « مۆمىنلەر ئىتتىپاقداش قوشۇننى كۆرگەن چاغدا: بۇ (يەنى قېيىن ئەھۋالدا قالغاندا دۈشمەن ئۈستىدىن غەلىبە قىلىش) ئاللاھ ۋە ئۇنىڭ رەسۇلى بىزگە ۋەدە قىلغان ئىشتۇر ، ئاللاھ ۋە ئۇنىڭ رەسۇلى راست ئېيتتى» دېيىشتى ، (بۇ ئىش) ئۇلارنىڭ (ئاللاھقا بولغان) ئىمانىنى ۋە (ئاللاھنىڭ بۇيرۇقلىرىغا بولغان) بويسۇنۇشىنى تېخىمۇ كۈچەيتتى .»

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئۇنىڭغا ھىجرەت قىلغان ۋە ئۇنىڭدا ئۆزىنىڭ تۇنجى ئىسلام دۆلىتىنى قۇرغان دىيارنىڭ سۈپىتى قانداق ئىدى ؟

ئىمام ئەھمەد ، ئىككى شەيخ ۋە ئىبنى ئىسھاق ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن رىۋايەت قىلىدۇكى ئۇ مۇنداق دەيدۇ : « رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مەدىنىگە كەلگەندە مەدىنە ۋابا كېسىلى ئەڭ ئېغىر دەرىجىدە تارقالغان بىر زېمىن ئىدى ، مەدىنىنىڭ ۋادىلىرىدا سېسىق سۇ ئاقاتتى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ ساھابىلىرى شۇ سۇ سەۋەبلىك كېسەل بولۇپ قالغان ئىدى ، ئەمما ئاللاھ رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمدىن كېسەللىكنى قايتۇرىۋەتكەن ئىدى . »

مۇۋەتتا دېگەن كىتاپتا ئابدۇللاھ ئىبنى ئەمر ئىبنى ئاس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن مۇنداق بىر ھەدىس رىۋايەت قىلىنغان : بىز مەدىنىگە كەلگەندە بىزگە قاتتىق قىززىتىدىغان ۋابا كېسىلى تەگدى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم چىقىپ كىشىلەرنىڭ جايىنامازدا ئولتۇرۇپ ناماز ئوقۇۋاتقانلىقىنى كۆردى ، ۋە :« نامازنى ئولتۇرۇپ ئوقۇغۇچى ئۆرە تۇرۇپ ئوقۇغۇچىنىڭ ئەجرىنىڭ يېرىمىغا ئېرىشىدۇ ،» دېدى .

ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن رىۋايەت قىلىنىشىچە بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئاغرىپ قالغاندا: (ئى ئاللاھ بىزنى يۇرتىلىرىمىزدىن ۋابالىق زېمىنلارغا چىقىرىۋەتكەن شەيبە ئىبنى رەبىئەگە ، ئۇتبە ئىبنى رەبىئەگە ۋە ئۇمەييە ئىبنى خەلەفگە لەنەت قىلغىن ،) دېگەندە رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ

ئەلەيھى ۋەسەللەم :« ئى ئاللاھ ، مەدىنىنى بىزگە خۇددى مەككىنى ياخشى كۆرگەندەك ياخشى كۆرسەتكىن ، ئى ئاللاھ ، بىزنىڭ جىڭ-تارازىلىرىمىزغا بەرىكەت بەرگىن ، دىگەن ئىدى ، ئائىشە مۇنداق دەيدۇ : بىز مەدىنىگە كەلدۇق ، مەدىنە ۋابا ئەڭ كۆپ تارقالغان شەھەر ئىدى ، بۇتھان دىگەن ئورۇندىن سېسىق سۇ ئاقاتتى .

ئىبنى بەتتال رەھمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ : رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ساھابىلىرىگە يەتكەن قىززىتما ۋە ۋابا كىسەللىرىنى كۆرۈپ بۇ ئىش ئۇلارنىڭ نەپسىگە ئېغىر كىلىپ مەدىنە شەھرىنى يامان كۆرۈپ قېلىشىدىن ئەنسىرەپ ۋابا كىسىلنى ئۇلاردىن كۆتۈرىۋىتىشى ۋە ئۇلارغا مەدىنىنى خۇددى مەككىنى ياخشى كۆرسەتكەندەك ياخشى كۆرستىشى توغۇرلۇق ئاللاھقا دۇئا قىلدى .

قىززىتما كىسلى مەدىنىدە رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ ساھابىلىرىگە شۇ دەرىجىدە يەتكەنكى ھەتتا ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا دادىسى ۋە بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ توغۇرلۇق مۇنداق دىگەن : (ئى رەسۇلۇللاھ ، ئۇلار قىززىتمىنىڭ دەستىدىن تىترەپ ھەتتا ئەقلى-ھۇشىنى يۇقتىپ قۇيغان ئىدى ،) ھەتتا مەدىنىگە ھجرەت قىلىپ كەلگەن بەزى مۇھاجىرلار مەدىنىدىكى كىسەللىك ئازابىنى كۆتۈرەلمەي ئارقىسىغا يېنىپ كەتكەن ئىدى ، ئىككى سەھىھ ھەدىس كىتابىدا ئۇقەل قەبىلىسىدىن سەككىز كىشى رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ قېشىغا بىرىپ ئىسلام ئاساسىدا بەيئەت بەرگەن ، كەينىدىن ئۇلارغا مەدىنىنىڭ ھاۋاسى ۋە سۈيى ياقماي بەدەنلىرىگە جاراھەت چىقىپ كەتكەن ، ھەتتا

ئۇلار كىسەللىكتىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن مەدىنىدىن چىقىپ كەتكەن ، يەنە بىر رىۋايەتتە ئۇلارنىڭ رەسۇلۇللاھنىڭ قېشىغا بېرىپ مەدىنىدىكى قىززىتما كېسىلىنى شىكايەت قىلغان ئىدى .

جابىر ئىبنى ئابدۇللاھدىن رىۋايەت قىلىنىشىچە بىر ئەئرابى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمگە ئىسلام ئاساسىدا بەيئەت بەردى ، ئاندىن ئۇ ئەئرابىغا مەدىنىدە كېسەل تەگدى ، ئۇ رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللامنىڭ يېنىغا بېرىپ : (بەيئىتىمنى قايتۇرۇپ بەر ،) دېدى ، ئەمما رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم قوشۇلمىغان ئىدى .

يۇقارقىلاردىن شۇ روشەنلەشتىكى ئاللاھ تەئالا رەسۇلىنى ھىجرەت قىلىشقا بۇيرىغان ۋە دىنىنى شۇ يەردە بەرپا قىلىشقا بۇيرىغان زېمىن سۈيى سېسىق ، ۋابا كېسىلى كەڭ كۆلەملىك تارقالغان بىر زېمىن ئىدى ، ھەتتا بىلالغا ئوخشاش ساھابىلەرنىڭ چوڭلىرى ئۇ زېمىنىنىڭ بالاسىنى چوڭ ساناپ ئۆزىنىڭ شۇ يەرگە كېلىپ قېلىشىغا سەۋەپ بولغان كاپىرلارغا بەد دۇئا قىلغان ئىدى ، بىلالنىڭ بۇرۇن مەككىدىكى ھالىتىدە قۇرەيشنىڭ قاتتىق قىيىن-قىستاقلىرىغا قانداق بەرداشلىق بەرگەنلىكى ھەممىمىزگە مەلۇم ، شۇنداق تۇرۇقلۇق بۇ ۋابا كېسىلى ۋە باشقا ھەرقانداق بالايى-مۇسىبەتلەر ئۇقەل قەبىلىسىدىكىلەر ۋە ئەئرابىنىڭ ۋەقەلىكىدەك بىرەر كىشىگە ھىجرەت دىيارىنى تاشلاپ ئارقىسىغا يېنىپ كېتىشكە ئۆزرە بولمىغان ئىدى . مەدىنىنىڭ بالايى-مۇسىبەتلىرىگە سەبىر قىلىش ھەتتا رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ ۋاپاتىدىن كېيىنمۇ ھەم بىر كىشىنىڭ بەختلىك ئىكەنلىكىنىڭ ئالامىتى بولۇپ قالغان ئىدى ،

سەھىھ مۇسلىمدىكى بىر ھەدىستە مەھرىنىڭ ئازاتىگەردىسى ئەبۇ سەئىد مەدىنىنىڭ قاتتىق ئىسسىق بىر كىچىسى ئەبۇ سەئىد خۇدرىنىڭ يېنىغا كىلىپ مەدىنىدىكى مال باھاسىنىڭ قىممەتلىكى ، ئاھالىسىنىڭ زىچلىقىنى ئۇنىڭغا شىكايەت قىلىپ ئۇنىڭغا مەدىنىدىن چىقىپ كىتىش تەكلىپىنى بەرگەن ئىدى ، ئەب سەئىد خۇدرى ئۇنىڭغا : (ۋاي ساڭا ! مەن ھەرگىز مەدىنىدىن چىقىپ كەتمەيمەن ، چۈنكى مەن رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللامنىڭ :«قانداق بىر كىشى مەدىنىنىڭ بالايى-مۇسىبەتلىرىگە سەبىر قىلىپ ھالدا ئۆلۈپ كەتسە ئەگەر ئۇ مۇسۇلمانلا بۇلۇپ قالسا مەن ئۇنىڭغا قىيامەت كۈنى شاپائەتچى بۇلىمەن .» دىگەنلىكىنى ئاڭلىغان ئىدىم ،) دىگەن ئىدى .

مانا ، ساھابى كىراملارنىڭ رەسۇلۇللاھنىڭ دۆلىتىدىكى ھاياتى خۇسۇسەن تۇنجى قۇرۇلغان ۋاقتىدا مانا مۇشۇنداق قورقۇنچ ، ئەندىشە ، ۋە ھەردائىم ھۇشيارلىق ئىچىدە ئۆتكەن ئىدى ، سەھىھ ھەدىستە ئەنەس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ : رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئەڭ ئېسىل ، ئەڭ سېخى ۋە ئەڭ باتۇر كىشى ئىدى ، بىر كىچىسى مەدىنە ئاھالىسى بىر ئاۋاز ئاڭلاپ ھەممىسى چۆچۈپ كەتتى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئەبۇ تەلھەنىڭ ئىگەرسىز ئېتى بىلەن قىلىچىنى يالىڭاچلىغان ھالدا كىشىلەرنىڭ قېشىغا بېرىپ :

«قورقماڭلار ، قورقماڭلار ، » دەپ شۇ ئاۋاز چىققان تەرەپكە يۈرۈپ كەتتى . بىر ئاۋاز ئۈچۈن كىشىلەرنىڭ ئالاقزادە بۇلۇپ ئاتلىنىشى ئۇلارنىڭ تاغ ئۈستىدىن چۈشكەن تاشنىڭ ئاۋازىغا ئوخشاش كىچىك بىر خەتەرگىمۇ

سەل قارىماي ئۇمۇمىيۈزلۈك سەپەرۋەر بولغانلىقنى كۆرستىدۇ ، مانا بىزنىڭ بۈگۈنكى كۈنىمىزدىكى دۈشمەنلەرنىڭ ئايرۇپىلاندا بومباردىمان قىلىشىغا ئوخشىشىپ كىتىدۇ .

ئۇممەت مانا مۇشۇنىڭغا ئوخشاش ئەگەر ئۇرۇش ھالىتىدە ۋەياكى دۈشمەنگە يېقىن بۇلۇپ قالسا شۇنداقلا ئۇشتۇمتۇت ھۇجۇمغا ئۇچراش ئېتىماللىقى بولسا خەتەرگە مۇئامىلە قىلالايدىغان ۋە ئۇنىڭغا سەل قارىمايدىغان بۇلىشى كېرەك .

بۇ يەردە ئەمىرگە ۋە ئىش ئىگىلىرىگە ئالاقىدار بىر مۇھىم نۇقتا بار ، ئىبنى بەتتال رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ : (ئەمىر ئۆزىنى ھەممە ئىشلارغا ئاتتۇەتمەسلىك كېرەك ، چۈنكى بۇنداق قىلىش ئارقىلىق مۇسۇلمانلارنى تەرتىپكە سېلىپ ئۇلارنىڭ سۆزىنى بىرلەشتۈرگىلى بۇلىدۇ ،)

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەممۇ مەدىنىگە كەلگەن تۈنجى ۋاقىتلىرىدا ئاللاھنىڭ :« ئاللاھ سىنى كىشىلەردىن مۇھاپىزەت قىلىدۇ ،» دىگەن ئايىتى نازىل بولغانغا قەدەر سەۋەپ تۇتۇپ دۈشمەندىن ھەزەر ئەيلەش ئۈچۈن ئۆزىنى مۇھاپىزەت قىلىشقا قاتتىق ئەھمىيەت بەرگەن ئىدى ، بىر سەھىھ ھەدىستە ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا مۇنداق دىگەن : رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مەدىنىگە كەلگەندە :« ساھابىلىرىمدىن مىنى كىچىچە مۇھاپىزەت قىلىدىغان بىرەر كىشى چىققان بولسىچۇ » دىدى ، بىز ئۇشتۇمتۇت قورالنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىدۇق ، رەسۇلۇللاھ :«كىم سىز ؟» دىۋىدى ، ئۇ :(مەن سەئىد ئىبنى ئەبۇ ۋەققاس ،

سىزنى مۇھاپىزەت قىلغىلى كەلدىم) دېدى ، شۇنىڭدىن كېيىن رەسۇلۇللاھ ئۇخلىغان ئىدى ، يەنە بىر رىۋايەتتە ھەتتا بىز ئۇنىڭ خورەك ئاۋازىنى ئاڭلىدۇق دەپ كەلگەن .

نەسەئى رىۋايەت قىلغان بىر ھەدىستە رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مەدىنىگە كەلگەن تۇنجى ۋاقىتلىرىدا كېچىلىرىنى ئۇخلىماي ئۆتكۈزەتتى ، قاراڭ ، مانا رەسۇلۇللاھدەك زات ھەم ئۆزىنى مۇھاپىزەت قىلىدىغان بىر كىشىنىڭ كېلىشىنى ئۈمىد قىلىپ ئۇيقۇنىڭ تەمىنى تېتىيالمىغان ئىدى ، بۇنداق بولۇشى ئۇ ئىنتايىن ئېھتىياتچان ئىدى ، ئۇ نىمە دېگەن ياخشى مۇھاپىزەتچى ھە ! ئۇ شۇنداق چارچىغىنىغا قارىماستىن كېچىدە قورال ئاۋازىنى ئاڭلاپلا دەرھال ئۇ ئاۋازنى سۈرۈشتە قىلدى ، ھافىز ئىبنى ھەجەر مۇنداق دەيدۇ : مانا بۇ ھەدىستە دۈشمەندىن ئېھتىيات قىلىش ۋە مۇھاپىزەتتە تۇرۇشنىڭ زۆرۈرلىكى ۋە كىشىلەرنىڭ ئۆز ئەمرىنى قوغدىشىنىڭ مۇھىملىقى شۇنداقلا ئۆزى بىلىپ ياخشىلىق قىلىشنىڭ ئەلا ئىكەنلىكى چىقىدۇ ، رەسۇلۇللاھنىڭ ئاللاھقا بولغان تەۋەككۈلى شۇ قەدەر كۈچلۈك تۇرۇپ ئۇ مۇھاپىزەتچىلىكنىڭ دەردىنى تارتقان ئىدى ، رەسۇلۇللاھنىڭ جەڭ قىززىپ كەتسە ھەممە كىشىنىڭ ئالدىدا جەڭ قىلىدىغان تۇرۇقلۇق ئىككى ساۋۇت كىيىشىدىن تەۋەككۈل قىلىشنىڭ سەۋەپ تۇتۇشقا زىت كەلمەيدىغانلىقىنى ۋە تەۋەككۈلنىڭ قەلب ئەملى ، سەۋەپ تۇتۇشنىڭ بەدەن ئەملى ئىكەنلىكىنى ھەر بىر مۇسۇلمان بىلىپ قويۇشى كېرەك .

ئىلگىرىكى ھەدىسلەردە مۇھىم ئىككى نۇقتا بار بولۇپ :

بىرىنچىسى : « بىر كىچىسى مەدىنە ئاھالىسى بىر ئاۋاز ئاڭلاپ ھەممىسى چۆچۈپ كەتتى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئەبۇ تەلھەنىڭ ئىگەرسىز ئېتى بىلەن قىلىچىنى يالىڭاچلىغان ھالدا كىشىلەرنىڭ قېشىغا بېرىپ :«قورقماڭلار ، قورقماڭلار ، » دەپ شۇ ئاۋاز چىققان تەرەپكە يۈرۈپ كەتتى .» دىگەن ھەدىستە رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللامنىڭ جەڭگە ھەردائىم تەييار تۇرغانلىقى ۋە ئۇنىڭ قورالىنىڭ يۇشۇرۇغلۇق ئەمەس بەلكى يېنىدا ئىكەنلىكى روشەن گەۋدىلەنگەن .

شافىئى مەزھىبىنىڭ ئىماملىرى ئەگەر دۈشمەندىن قورقۇش شەكلىلەنگەن بولسا قورالنى ھەردائىم يېنىدا ئېلىپ يۈرۈشنى ۋاجىپ ، ئۇنى ئۆزىدىن يىراقلاشتۇرۇشنى ھارام دەپ قارايدۇ ، بۇ جىھاد پەرز ئەيىن بولغاندا تېخىمۇ بەك تەكىتلىنىدۇ ، ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ : « *كاپىرلار سىلەرنىڭ قوراللىرىڭلاردىن ،ئەشيالىرىڭلاردىن غەپلەتتە قېلىشىڭلارنى ،شۇنىڭ بىلەن سىلەرگە بىردىنلا(تۇيۇقسىزدىن)ھۇجۇم قىلىشنى ئارزۇ قىلىدۇ*.»

(سۈرە نىسا 102-ئايەت)

ئىبنى كەسىر رەھمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ : ئاللاھنىڭ قورقۇنچ نامىزىدا قورالنى يېنىدا تۇتۇش بۇيرىغان بۇيرۇقى بەزى ئۆلىمالارنىڭ نەزىرىدە ۋاجىپ بۇيرۇق بولۇپ بۇ ئايەتنىڭ ئاشكارە مەنىسىدىن چىقىپ تۇرىدۇ ، بۇ ئىمام شافىئىنىڭ ھەم بىر خىل قارىشى ، ئۇلار ئاللاھنىڭ :« ئەگەر سىلەرگە يامغۇر سەۋەپلىك ھەرەج بولىدىغان بولسا ياكى كىسەل بولساڭلار بۇ چاغدا قوراللىرىڭلارنى قويۇپ قويساڭلار سىلەرگە ھىچ گۇناھ بولمايدۇ ،

ئېھتىياتچان ۋە ھوشيار بولۇڭلار ،» دېگەن سۆزنى دەلىل قىلىپ كەلتۈردۇ ، ئىمام قۇرتۇبى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ :« زاھىرى مەزھەبتىكىلەر مۇنداق دەيدۇ : يامغۇردىن قورقىقان ياكى كىسەلى بار كىشىدىن باشقا كىشىگە قورقۇنچ نامىزىدا قورالنى يېنىدا تۇتۇش ئاللاھنىڭ بۇيرۇقى بولغانلىقى ئۈچۈن ۋاجىپتۇر ، ئەگەر ئۆزرىسى بولسا قورالنى يېنىدا ئالمىسىمۇ گۇناھكار بولمايدۇ » ئىبنى ئەرەبى مۇنداق دەيدۇ : ئەگەر ناماز ئوقۇسا قورقىسا قورالنى يېنىغا ئېلىۋېلىش كېرەك ، مانا بۇ سۆزنى ئىمام شافىئى ھەم دېگەن ، چۈنكى قۇرئاننىڭ تېكىستى شۇنداق كەلگەن ئىدى .

ئىبنى ئەرەبىنىڭ يۇقارقى سۆزىدىن قورالنى يېنىدا ئېلىپ يۈرۈشنىڭ ۋاجىپلىق ھۆكمى مەيلى نامازدا بولسۇن ياكى نامازدىن باشقا ھالەتتە بولسۇن ئومۇمەن دۈشمەندىن قورقۇشقا يۆكلىنىدۇ ، چۈنكى نامازدا قورال كۆتىرىۋېلىشنىڭ زىيادە بىر ھەرىكەتكە ۋە جاپا-مۇشەققەتكە سەۋەپ بولىدىغانلىقىدا ھېچقانداق شەك بولمىسا كېرەك ، لېكىن دۈشمەندىن ئۆزىنى مۇھاپىزەت قىلىش ئۈچۈن شۇنداق قىلىش ۋاجىپ قىلىندى .

ئىمام قۇرتۇبى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ : مانا بۇ ھەرقانداق ئەھۋال ئاستىدا دۈشمەندىن ئېھتىيات قىلىش ۋە ھەزەر ئەيلەشنىڭ مۇھىملىقىغا دالالەت قىلىدۇ ، چۈنكى ھەرقانداق قۇشۇنغا مۇسىبەت پەقەت ئېھتىياتنى لازىم تۇتمىغانلىقى ئۈچۈنلا كېلىدۇ ، زەھھاك ئاللاھنىڭ «سىلەر ئېھتىياتنى لازىم تۇتۇڭلار» دېگەن سۆزنى (قىلىچلىرىڭلارنى ئېسىۋېلىڭلار ، چۈنكى ئۇنىڭدا سىلەر جەڭچىدەك كۆرۈنىسىلەر) دەپ تەپسىر قىلغان .

ئى مۇجاھىدلار ! ئاللاھدىن قورقۇڭلار ، قورالىرىڭلارنى يۇشۇرۇپ قويماڭلار ، چۈنكى سىلەر جىھاد سىلەرگە پەرز ئەيىن بولغان زاماندا ۋە ماكاندا ياشاۋاتىسىلەر ، ھەر ۋاقىت ئۇنىڭغا تەييار تۇرۇش سىلەرگە ۋاجىپتۇر ، شۇنىڭدەك مۇجاھىدىنىڭ ئەسىرگە چۈشۈپ قېلىشى بىخەتەرلىكى ئۈچۈن قورالنى ئۆزى بىلەن بىللە ئېلىپ يۈرمىگەنلىكى سەۋەبىدىن بولىدۇ ، شۇڭا مۇجاھىد يەڭگىل تىپلىق ئاپتۇمات بىلەن قول بومبىسى سېلىنغان بەل بومبىسىغا ئوخشاش ۋەزنى يەڭگىل ، پايدىسى كۆپ قورالنى ئۆزى بىلەن بىللە ئېلىپ يۈرۈشى كېرەك .

ئىككىنجىسى : رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ « ساھابىلىرىمدىن مىنى كىچىچە مۇھاپىزەت قىلىدىغان بىرەر كىشى چىققان بولىسچۇ » دىگەن سۆزىدىن كۈزەتچىلىك قىلىشنىڭ مۇھىملىقىغا ۋە ئۇنىڭ پەزىلىتىگە ئىشارەت بار ، ئىبنى ئاباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنغان بىر ھەدىستە رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دىگەن :« ئىككى كۆزگە دوزاخ ئۇتى يەتمەيدۇ ، بىرى ئاللاھدىن قورقۇپ يىغلىغان كۆز ،يەنە بىرى ئاللاھ يۇلىدا كۆزەتچىلىك قىلىپ ئۇخلىمىغان كۆز» ھاكىم ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن مۇنداق بىر ھەدىسنى رىۋايەت قىلغان ، رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دەيدۇ : « مەن سىلەرگە قەدىر كىچىسىدىنمۇ ئەۋزەل بىر كىچىنى سۆزلەپ بىرەيمۇ ؟ ئۇ بولسىمۇ ئائىلىسىگە قايتالماسلىق ئېھتىمالى بولغان قورقۇنۇچلۇق يەردە كۈزەتچىلىك قىلغان كۈزەتچىنىڭ كىچىسى .» ئوسمان ئىبنى ئەففان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ : مەن رەسۇلۇللاھ

سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللامنىڭ مۇنداق دىگەنلىكىنى ئاڭلىغان :« ئاللاھ يولىدا بىر كىچە كۈزەتچىلىك قىلىش كىچىسى قىيامىدا تۇرۇپ كۈندۈزى روزا تۇتۇلغان مىڭ كىچىدىن ئەۋزەلدۇر ، » رەسۇلۇللاھ يەنە مۇنداق دىگەن :« كىمكى مۇسۇلمانلارنى سۇلتانىنىڭ كۈچى بىلەن ئەمەس ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن قوغدىسا ئاللاھ تەئالا ئۇنىڭ كۆزىگە دوزاخ ئوتىنى كۆرسەتمەيدۇ ،»

سەھىھ ھەدىستە رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دەيدۇ : « ئىتىنىڭ چۇلۇۋرىنى ئاللاھ يولىدا تۇتۇپ تۇرغان چاچلىرى چۇۋۇق ، ئىككى پۇتى توپىغا مىلەنگەن ، ئەگەر كۈزەتچىلىككە قويسا كۈزەتچىلىك قىلىدىغان ، ئەگەر سۇغۇرۇش خىزمىتىگە قويسا سۇغۇرۇش خىزمىتىنى قىلىدىغان ، ئىزنى سورىسا ئىزنى بىرىلمەيدىغان ، ئەگەر ئارىغا چۈشسە گىپى قوبۇل قىلىنمايدىغان بەندىگە خۇش-مۇبارەكلەر بولسۇن ،»

مۇجاھىدلار ئىككى ياكى ئۇنىڭدىن كۆپراقى بىر يەردە ئۇخلىسا بىرسى ئۇخلىسا بىرسى كۈزەتچىلىك قىلىش ئارقىلىق نۆۋەت بىلەن كۈزەتچىلىك قىلىشى كىرەك ، مانا بۇ رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ جەڭ ۋە غازاتلاردىكى سۈننىتى ، مۇشۇ سەۋەپتىن ئىسلام خۇپتەندىن كىيىن ئۇخلاشقا ئالدىراشقا ۋە ۋاقتىنى بىھۇدە زايا قىلماسلىققا بۇيرۇيدۇ ،ئىككى سەھىھ ھەدىس كىتابىدا رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم خۇپتەندىن كىيىن گەپ قىلىشنى يامان كۆرگەنلىكى رىۋايەت قىلىنغان . ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ خۇپتەندىن كىيىن گەپ قىلغان كىشىلەرنى جازالايتتى ، ئۇ :« سىلەر كىچىنىڭ ئەۋۋىلىنى پاراڭلىشىپ ئاخىرسىنى ئۇخلاپ ئۆتكۈزمەكچىمۇ ؟ » دەيتتى .

ئاللاھ يولىدىكى كۆزەتچىلىكنىڭ رىباتنىڭ بىر تۈرى ئىكەنلىكىدە شەك يوق ، رىبات دۈشمەندىن قورقۇپ ئەنسىرەيدىغان ئورۇندا كۆزەتچىلىك قىلىشنى كۆزدە تۇتىدۇ .

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دېگەن :«بىر كېچە-كۈندۈز رىباتتا تۇرۇش بىر ئاي كېچىسى قىيامدا تۇرۇپ كۈندۈزى روزا تۇتقاندىن ياخشىدۇر ، ئەگەر رىباتتا تۇرغان مۇجاھىد ئۆلتۈرۈلسە ئۇنىڭغا قىلىۋاتقان ئەمەلى يېتىپ تۇرىدۇ ، ئۇنىڭغا رىزقى يېتىپ تۇرىدۇ ، ۋە قەبرە ئازابىدىن ئامان قىلىنىدۇ .»

ئۇ يەنە مۇنداق دېگەن : « ئاللاھ يولىدا بىر كۈن رىباتتا تۇرۇش دۇنيا ۋە دۇنيا ئىچىدىكى بارچە نەرسىدىن ياخشىدۇر .»

ئى مۇۋەھھىد ، ئۆزۈڭگە ۋە قېرىنداشلىرىڭغا كۈزىتچىلىك قىلىشقا سەل قارىمىغىن ، بىز كۈزەتچىلىك قىلىشقا سەل قارىغانلىقنىڭ تەسىرىنى ۋە ئۇنىڭغا ئەگىشىپ كېلىدىغان بالايى-مۇسىبەتلەرنى تونۇپ يەتتۇق ، ئى ئاللاھنىڭ بەندىلىرى ، ئاللاھدىن قورقۇڭلار ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ سۈننىتىنى زايا قىلىۋەتمەڭلار .

رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ دۆلىتىنىڭ ئىقتىسادى ئەھۋالىغا كەلسەك :

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ يېڭى ئىسلام دۆلىتى كىچىكلەر ۋە چوڭلاردىن بىرەرسىمۇ قۇتۇلالمىغان ۋەھشى ئاچارچىلىق ھالەتلىرىنى بېشىدىن كەچۈرگەن ئىدى ، سەھىھ ھەدىستە مۇھەممەتتىن مۇنداق دەپ رىۋايەت قىلىنىدۇ : ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن

بىرگە ئىدۇق ، ئۇنىڭ ئۇستىدە سېغىزرەڭ چىگە رەختتىن تۇقۇلغان ئىككى قۇر كىيىم بار ئىدى ، ئۇ كىيىمگە بۇرنىنى سۈرۈتكەندىن كىيىن :« پاھ پاھ ! ئەبۇ ھۇرەيرە بۇرنىنى كىيىمگە سۈرتۋاتىدۇ ، بىر ۋاقىتلار شۇنچىلىك كەمبەغەل ئىدىمكى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ مۇنبىرى بىلەن ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ ھۇجرىسى ئارىسىدا يىقىلىپ قالاتتىم ، بىرىنىڭ مىنى ساراڭ بولۇپ قاپتۇ دەپ ئويلاپ بوينۇمغا دەسسىگىنىنى بىلمەن ، ھالبۇكى مەن ساراڭ بولۇپ قالمىغان ، بەلكى ئاچلىق ۋە ماغدۇرسىزلىقتىن يىقىلىپ چۈشكەن ئىدىم . » دىدى .

مانا بۇلار رەسۇلۇللاھنىڭ مەسجىتىدىكى ھۆرمەتلىك مىھمانلارنىڭ ھالى ئىدى ، باشقا ساھابىلەر ئۇلارنىڭ ئاچلىقتىن تەسىردە ئايلىنىپ كەتكەنلىكىنى كۆرسىمۇ ئۇلارغا ھىچكىم ھىچنەرسە قىلىپ بىرەلمەيتتى ، ئەبۇ ھۇرەيرە يەنە مۇنداق دەيدۇ : « مىسكىنلەرگە ئەڭ ياخشىلىق قىلىدىغان كىشى جەئفەر ئىبنى ئەبۇ تالىپ ئىدى ، ئۇ بىزنى يوقلاپ كىلىپ ئۆيىدىكى نەرسىلەرنى بىزگە يىگۈزەتتى ، ھەتتا بىزگە ھىچقانداق ياغ يوق ئەمما ياغ يۇقى بار تېرە قاچىنى ئېچىقسا بىز ئۇنى يىرتىپ ئىچىدىكى ياغ يۇقنى يالايتتۇق .»

ئى ئاللاھنىڭ نىئمەتلىرىگە چۆكۈپ كەتكەن مۇجاھىد ! سەن يېنىدا باشقىلار كىسىپ ئىچىدىكى ياغ يۇقلىرىنى يالايدىغان تىرە قاچىسىدىن باشقا نەرسىسى بولمىسىمۇ مىسكىن مىھمانلارنى يوقلاپ تۇرىدىغان جەئفەرگە ئوخشاش سېخى كىشىنىڭ ئاچلىق ھالىتىنى تەسەۋۋۇر قىلىپ باق ، جەئفەرنىڭ مەدىنىگە خەيبەر فەتىھ بولغاندا كەلگەن ئىدى ، ئەبۇ

ھۇرەيرىمۇ ھەم دەل شۇ يىلى يەنى ھىجرەتنىڭ يەتتىنجى يىلى ئىسلام كەلتۈرگەن ئىدى ، دېمەك مانا بۇ ئەلەملىك ئاچارچىلىق ھالىتى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ دۆلتى قۇرۇلۇپ يەتتە يىلدىن كېيىن ۋە ئاللاھ تائالا مۇسۇلمانلارنى خەيبەر غەنىمەتلىرى بىلەن نىمەتدار قىلىپ بولغاندىن كېين بولغان ئىدى . ئىسلامنىڭ مىھمانلىرى بولغان سۇففە ئەھلىنىڭ قانچىلىك ئاچ قالغانلىقىنى (سۇئال سورىسام شۇ بانادا مىنى ئۆيىگە تەكلىپ قىلارمىكىن) دەپ قەۋمىنىڭ چوڭلىرىدىن ئايەت توغۇرلۇق سۇئال سورىغان ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىزگە خەبەر بىرىدۇ ، ئۇ مۇنداق دەيدۇ : (مەن رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ ئارقىسىدىن ئۆيىگە باردىم ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئۆيىگە كىرىپ كىتىپ مىنى كىرىشكە بۇيرىدى ، ۋە بىر قاچىدىكى سۈتنى كۆرستىپ :(بۇ سۈت نەدىن كەلدى ؟) دەپ سورىدى ، رەسۇلۇللاھغا :(پالانى كىشى ساڭا ھەدىيە قىلىپ ئەكەلگەن ئىكەن) دىدى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم : (ئى ئەبۇ ھۇرەيرە)دىدى ، مەن : (خوش ئى رەسۇلۇللاھ ،)دىدىم ، ئۇ : (چىقىپ ئەھلى سۇففىنى چاقىرىپ كىرگىن) دىدى ، ئەھلى سۇففە ئىسلامنىڭ مىھمانلىرى بۇلۇپ نە ئايال-باللىرى ، نە بارارغا ئۆي-جايلىرى يوق ئىدى ، لېكىن ئۇلار باشقىلاردىن بىر نەرسە تىلەپ باشقىلارنىڭ ئالدىغا بارمايتتى ، رەسۇلۇللاھ سەدىقە مېلى كەلسە ھەممىنى ئۇلارغا بۆلۈپ بىرەتتى ، سوۋغا-سالام كەلسە ئۆزىنىڭكىنى ئايرىپ قېلىپ باشقىسىنى تارقىتىپ بىرەتتى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ بۇ تەلپىي ماڭا ئانچە خوشياقمىدى ،

چــۇنكى ســۈت ئاز ئىــدى ، ئۇنىــڭ ئۈســتىگە ســۈتنە ئىچــپ بىــر ئاز ئوڭشىلىۋېلىشقا بەكمۇ مۇھتاج ئىدىم ، ئەھلى سۇففە شۇنچە جىق كىشى تۇرسا ئازغىنە سۈت كىمگە يېتەتتى ؟ ھەقچان رەسۇلۇللاھ مىنى ئۇلارغا سۈت قۇيۇپ بىرىشكە بۇيرۇيدۇ ، ئۇ چاغدا ماڭا ماڭا سۈتتىن نىممۇ قالار ؟ لېكىن رەسۇلۇللاھنىڭ بۇيرىقىغا ئىتائەت قىلماي بولمايدۇ-دە !)

مۇســـۇلمانلارنىڭ چەۋەنـــدازى ، رەســـۇلۇللاھ ســـەللاللاھۇ ئەلەيھـــى ۋەسەللەمنىڭ قىزىنىڭ يولدىشى ئەلى ئىبنى ئەبۇ تالىپ ئاچلىق ئەلىمىنى بېسىش ئۈچۈن بىر يەھۇدىنىڭ قېشىدا ئىشلىگەن ئىدى ، تىرمىزىدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى ئەلى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ : « بىر قىش كۈنى ئاشلانغان كونا تېرىنىڭ ئوتتۇرىسىدىن بېشىمنى چىقىرىپ بېلىمنى خورما تالالىرى بىلەن باغلىغان ھالدا رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ ئۆيىدىن چىقتىم ، قورسىقىم بەكلا ئېچىپ كەتكەن ئىدى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ ئۆيىدە يىگۈدەك بىر نەرسە بولسا چۇقۇم يىگەن بولاتتىم ، يىگۈدەك بىر نەرسە ئىزدەپ كىتىۋېتىپ بىغىدا چىلەك بىلەن قۇدۇقتىن سۇ تارتىۋاتقان بىر يەھۇدىنى كۆردۈم ۋە تامىنىڭ يىرىقىدىن ئۇنىڭغا قاراپ تۇردۇم ، ئۇ مىنى كۆرۈپ :(ئى ئەئرابى ، نىمىگە قاراپ تۇرىسەن ؟ بىر تال خورما بەدىلىگە بىر چىلەك سۇ تارتامسەن ؟) دەپ سورىدى ، مەن : (تارتىمەن ، ئىشىكىنى ئاچقىن ، ئىچىگە كىرەي ،) دىدىم ، ئىشىكنى ئېچىپ قۇلۇمغا بىر چىلەك تۇتقۇزدى ، ھەربىر چىلەك سۇ تارتسام بىر تال خورما بەردى ، ئالقىنىم توشقاندا سۇ تارتىشتىن توختۇدۇم ۋە : (مۇشۇ ماڭا يىتىدۇ) دىدىم ، ئاندىن خورما يەپ

سۇ ئىچتىم . »

بىۇ ئاچىارچىلىق كۆرۈنۈشىلىرى قاتارىىدىن يەنە بىىرى ، ئىبنىى ئاببىاس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسىەللام بىىر كىشىىنى يىوقلاپ كىلىىپ ئۇنىڭغىا :«نىمىنىى ئىشىتىھا قىلىسىەن ؟» دىىدى ، ئۇ كىشىى :(بۇغىداي نېنىى) دەپ جىاۋاپ بەردى ، رەسىۇلۇللاھ :«كىمنىىڭ ئۆيىىدە بۇغىداي نېنىى بولسىا بىۇ قېرىنىدىشىىغا ئەۋەتسۇن ، » دىدى .

ھەتتا ئاچلىق كىچىك باللارغىمۇ يەتكەن ئىدى ، بۇ ئەلۋەتتە ئېغىر ئىش ، ئەبىۇ داۋۇد ئەلىى ئىبنىى ئەبىۇ تالىىپ رەزىيەللاھىۇ ئەنھىۇدىن رىىۋايەت قىلىدۇكى ئۇ فاتىمەنىڭ قېشىغا كىردى ، ھەسەن ۋە ھۈسەيىن يىغلاۋاتاتتى ، ئەلى فاتىمەدىن : (ئۇ ئىككىسى نىمىشقا يىغلايدۇ ؟) دەپ سورىۋىدى ، ئۇ : (ئاچلىق) دەپ جاۋاپ بەردى .

تىرمىزىىدىن رىىۋايەت قىلىنىشىچە رافىى ئىبنىى ئۆمەر مۇنىداق دەيىدۇ : مەن ئەنسىارلارنىڭ خورمىا دەرىخىىگە تىاش ئاتىاتتىم ، ئۇلار مىنىى تۇتىۇۋېلىىپ رەسۇلۇللاھنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى ، ئۇ : (ئى رافىى ، نىمىشقا ئۇلارنىىڭ خورمىسىغا تىاش ئاتتىڭ ؟) دىىدى ، مەن (ئى رەسىۇلۇللاھ ، مىنى ئاچلىىق مەجبۇر قىلدى.) دىدىم .

ئۇلارنىىڭ كىيىم-كىچەك ئەھۋالى يىمەك-ئىچمەك ئەھۋالىدىنمۇ ناچارراق ئىىدى ، سىەھىھ ھەدىسىتە بىر كىشىى رەسىۇلۇللاھ سىەللاللاھۇ ئەلەيھىى ۋەسەللەمدىن بىر كىيىمدە ناماز ئۇقۇشنىڭ ھۆكمى توغرىسىدا سورىدى ،

رەسۇلۇللاھ : (سىلەرنىڭ ھەربىرىڭلارنىڭ ئىككى كىيىمى بارمىتى ؟) دىدى.

ساھابىلەرنىڭ بۇ كىيىمى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ مەسجىدىدە ئوقۇلىدىغان نامازدا ئۇلارنىڭ يۆگەشكە بۇيرۇلغان ئورۇنلىرىنىمۇ يۆگىيەلمىگىدەك دەرىجىدە تار ۋە قىسقا ئىدى ، سەھىل ئىبنى سەئىد مۇنداق دەيدۇ : رەسۇلۇللاھ بىلەن ناماز ئوقۇيدىغانلار كىچىك باللاردەك كۆڭلىكىنىڭ پېشىنى بويۇنلىرىغا چىگىۋالاتتى ، ئاياللارغا :(ئەرلەر سەجدىدىن راۋۇرۇس قوپۇپ بولمىغىچە باشلىرىڭلارنى كۆتۈرمەڭلار) دەپ جاكارلىناتتى .

ئىبنى بەتتال رەھمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ : تاھاۋى مۇنداق دەيدۇ : كۆڭلەكلىرىنىڭ پەشلىرىنى بويىنغا چىگىۋالىدىغانلارنىڭ شۇ كۆڭلەكتىن باشقا كىيىمى بولمىسا كېرەك ، ئەگەر باشقا كىيىمى بولسا ئۇلار ئۇنى نامازدا كەيگەن بولاتتى ، ۋە ئاياللار باشلىرىنى كۆتۈرۈشتىن چەكلەنمىگەن بولاتتى ، قارىمامسەن ! ئەمرى ئىبنى سەلەمە قەۋمى بىلەن ناماز ئوقىغاندا ئەۋرەتلىرى ئېچىپ قالاتتى ، چۈنكى ئۇنىڭ بىر تال قىسقا كۆڭلىكلا بار ئىدى ، كىيىن ئۇ نامازدا ئەۋرىتىنى ياپالىغىدەك ئۇزۇن ۋە كەڭ كىيىم سېتىۋالغاندا : (مەن ھازىرقىدەك خوش بولۇپ باققان ئەمەس ئىدىم .) دەپ كەتكەن ئىدى . دىمەك ئاياللار سەجدىدىن باشلىرىنى كۆتۈرۈشتىن ئەرلارنىڭ ئەۋرەتلىرىگە قاراپ سالماسلىق ئۈچۈنلا تۇسۇلغان . مۇشۇنداق نامراتلىق باشقا يەنە قانداق نامراتلىق بار ؟ بىر ئادەم قوساقىنىڭ ئاچلىقىغا سەبىر قىلالىشى مۇمكىن ، ئەمما ئەۋرىتىنى يۆگىگىدەك نەرسە تاپالماسلىق

قاتتىق ئەلەملىك بىر ئىشتۇر ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ۋە ساھابىلىرىنىڭ بۇ ھالەتتە قېلىشى ئەلۋەتتە شۇ ۋاقىتتىكى ھالەتنىڭ ئىنتايىن ناچار ئىكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ ، مانا مۇشۇنداق ناچار ھالەتكە ئىنسانلارنىڭ ئەڭ ئېسىلى ، ھۆرمەتلىكى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللامنىڭ دۇچار بولىشى مۇۋەھھەدنى يىغلىتىدىغان ئىشلار قاتارىدىندۇر ، سەھىھ مۇسلىمدا رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە ئەنەس ئىبنى مالىك رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ : مەن رەسۇلۇللاھنىڭ ھۇزۇرىغا كەلدىم ، ئۇ ساھابىلىرى بىلەن پاراڭلىشىپ ئولتۇرغان ئىكەن ، ئۇنىڭ قوسىغى سەللە بىلەن تېڭىغلىق ئىدى ، ئوسامە ساھابىلەردىن : نىمىشقا رەسۇلۇللاھ قوسىغىنى تېڭىۋالدۇ ؟ دەپ سورىسا ، ئۇلار : ئاچلىقتىن دەپ جاۋاپ بەرگەن ئىدى ، يەنە بىر رىۋايەتتە ئەبۇ تەلھە رەسۇلۇللاھنىڭ مەسجىدتە ئوڭدىسىغا ياتقانلىقىنى كۆردى ، ئاندىن ئۇممۇ سۇلەيمنىڭ قېشىغا كىلىپ : (مەن رەسۇلۇللاھنىڭ ئۇياقتىن-بۇياققا ئۆرۈلۈپ ياتقانلىقىنى كۆردۇم ، مەن ئۇنى ئاچىكى دەپ ئويلايمەن)، دىدى ، ئەنەس مۇنداق دەيدۇ :ئەبۇ تەلھە ئانامنىڭ قېشىغا كىرىپ :(بىرەر نەرسە بارمۇ ؟) دىدى ،ئانام :(بىر پارچە نان ۋە بىرقانچە تال خورما بار ،) دىدى ، رەسۇلۇللاھ بىزنىڭ ئۆيگە يالغۇز كەلگەچكە تويدى ، بولمىغان بولسا يىمەكلىكلەر يەتمىگەن بولاتتى .

ئى تۇرمۇشنىڭ قىيىنلىقىنى ، ئەھۋالىنىڭ ناچارلىقىنى شكايەت قىلغۇچى ! قاراڭ ، سىزنىڭ پەيغەمبىرىڭىزگە قاتتىق ئاچلىق يەتكەنلىكتىن ئۇ چىرايىغا چىقىپ كەتكەن ، بەلكى ئاچلىقنىڭ قاتتىقلىقىدىن قورسىقىنى

قۇچاقلاپ تولغۇنۇپ كەتكەن ، ھەتتا ساھابىلەردىمۇ رەسۇللاھدەك ئىسسىل مېھمانغا بەرگىدەك نەرسە يوق ئىدى ، رەسۇلۇللاھ نەچچە كېچىنى ھېچ نەرسە يېمەي ئۆتكۈزىۋېتەتتى .

ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىشىچە رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر نەچچە كېچىنى كەچلىك تاماق تاپالماي تۈگۈلۈپ ئۆتكۈزەتتى ، ئۇلارنىڭ ئەڭ كۆپ يەيدىغان نېنى ئارپا نېنى ئىدى ، شۇنداق ، ئى يولدىشىدىن خۇسۇسەن ئاللاھ يولىدىكى مۇجاھىد يولدىشىدىن كەڭرى تۇرمۇش تەلەپ قىلىپ ئۇلارنى قاقشىتىۋاتقان ئاياللار ، مانا رەسۇلۇللاھنىڭ ئاياللىرى ۋە ئۇنىڭ قىزلىرى ئاچلىق ئازابىنى تارتماقتا ، سەھىھ مۇسلىمدا رىۋايەت قىلىنغان بىر ھەدىستە ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ : ئەبۇ ھۇرەيرىنىڭ جېنى ئۇنىڭ قولىدا بولغان زات بىلەن قەسەمكى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ۋە ئائىلىسى دۇنيادىن ئارىلىغىچە ئارقىمۇ-ئارقا ئۈچ كۈن بۇغداي نېنىغا تويۇپ باقمىغان ئىدى . بەلكى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ۋە ئائىلىسىدىكىلەر ئارپا نېنىغىمۇ تويۇپ باقمىغان ئىدى ، سەھىھ ھەدىستە ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ : رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئارپا نېنىغا تويۇپ باقماي دۇنيادىن كەتتى .

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللامنىڭ ئاچلىقتىن مەجبۇرلىنىپ بىر يەھۇدىنىڭ ناچار تامقىغا قىلغان چاقىرىقىنى قوبۇل قىلغانلىقى بەلكى ئۆزىنىڭ ساۋۇتىنى ئائىلىسىدىكىلەرگە تاماق قىلىپ بېرىش ئۈچۈن ئارپا

باراۋەردە گۆرۈگە قۇيشى ئادەمنىڭ قەلبىنى ئېچىشتۇرىدىغان نەرسىلەر قاتارىدىندۇر ، ئەنەس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىشىچە ئۇ مۇنداق دەيدۇ : مەن رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ قېشىغا ئارپا نېنى ئېلىپ بارغان ئىدىم ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ ساۋۇتى ئائىلىسىدىكىلەرگە تائام قىلىپ بىرىش ئۇچۇن ئېلىنغان يىگىرمە سا ئاشلىق باراۋەردە بىر يەھۇدىنىڭ قېشىدا گۆرۈگە قۇيۇلغان ئىدى ، مەن ئۇنىڭ بىر كۈنىسى مۇنداق دىگەنلىكىنى ئاڭلىغان : «مۇھەممەدنىڭ ئائىلىسى بىرەر كىچە بىر سا خورما ياكى بىر سا ئاشلىق بار ھالەتتە كەچ قىلىپ باقمىدى ،» شۇ ۋاقىتتا رەسۇلۇللاھنىڭ توققۇز ئايالى بار ئىدى .

ھافىز ئىبنى ھەجەر رەسۇلۇللاھنىڭ « مۇھەممەدنىڭ ئائىلىسى بىرەر كىچە بىر سا خورما ياكى بىر سا ئاشلىق بار ھالەتتە كەچ قىلىپ باقمىدى ،» دىگەن سۆزىنىڭ شەرھىسىدە مۇنداق دەيدۇ : رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم بۇ سۆزنى ئاللاھقا شىكايەت قىلىش ياكى كايىش ئۇچۇن دىمىدى ، بەلكى ئۆزىنىڭ يەھۇدىنىڭ تاماق چاقىرىقىغا ئاۋاز قوشقانلىقى ۋە ساۋۇتىنى ئۇنىڭغا گۆرۈگە قويغانلىقىغا ئۆزرە ئېيتىش ئۇچۇن دىگەن

ئىدى. شۇنداق ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئاچلىق سەۋەبىدىن يەھۇدىنىڭ كۆكۈرۈپ قالغان ئارپا نېنى ۋە تەمى ئۆزگىرىپ قالغان قوي مېيى بىلەن قىلىنغان تاماق چاقىرىقىغا بارغان ئىدى ، بەلكى ھاجەتمەنلىك ئۇنى بىر مۇسۇلماننىڭ يېنىدىكى ئەڭ ئەۋزەل نەرسە بولغان قورالىنى ئاللاھ تائالا (ئۇلار يالغانغا قۇلاپ سالىدۇ ، ھارام يەيدۇ) دەپ

سۈپەتلىگەن يەھۇدىلارنىڭ بىرىگە گۆرۆگە قۇيۇشقا مەجبۇرلىغان ئىدى ، ئەگەر رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇسۇلمانلارنىڭ ئىچىدە قەرىز بىرىپ تۇرالايدىغان بىرەرسىنى بىلسە ئىدى شۇنىڭ قىشىغا بارغان بولاتتى ، ھافىز ئىبنى ھەجەر مۇنداق دەيدۇ : (ئۆلىمالار مۇنداق دەيدۇ : رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ بۇ يەھۇدى بىلەن مۇئامىلە قىلىشىدىكى ھىكمەت ئۇلارنىڭ قېشىدا ئارتۇق تائام بولمىغانلىقى ئۈچۈن بۇ ئىشنىڭ جائىزلىقىنى بايان قىلىش بولىشىمۇ مۇمكىن ،) ھافىزنىڭ سۆزى تۈگىدى .

مەن دەيمەنكى : رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ گەرچە ئەھدە تۈزۈلگەن يەھۇدى بولسىمۇ قورالىنى دۈشمىنىگە گۆرۆگە قويىشى پەقەت يۇقارقىدەك قاتتىق ھاجەت ئۈچۈنلا قىلىنغان بۇلىشى مۇمكىن ، ئاللاھ ئەڭ توغرىسىنى بىلگۈچىدۇر .

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ ساۋۇتى ئۆز ئائىلىسىنى تائاملاندۇرۇش ئۈچۈن ئېلىنغان ئوتتۇز سا ئارپا باراۋىرىدە ھېلىقى يەھۇدىنىڭ قېشىدا گۆرۆگە قۇيۇقلۇق ھالەتتە ۋاپات تاپقانلىقىنى سىلەر بىلىشىڭلار مۇمكىن ، ئىمام ئەھمەتنىڭ رىۋايىتىدە رەسۇلۇللاھ تاكى ۋاپات بولغانغا قەدەر قويغان گۆرۆسىنىڭ باراۋىرىدە ئېلىۋالغۇدەك بىرەر نەرسە تاپالمىغان .

مانا بۇ تۈنجى قۇرۇلغاندىن تارتىپ رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ۋاپات بولغىچە بولغان ئارلىقتىكى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ

ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ دۆلىتىنىڭ ھالىتى ، بۇ ئاچارچىلىق ھالىتىنى ئاچارچىلىقتا قېلىپ باقمىغان كىشى ھەرگىز بىلمەيدۇ ، شۇنداق تۇرۇقلۇق بىرەر مۇسۇلماندىن ھەتتا بىرەر مۇنافىقتىن «رەسۇلۇللاھ ئۆزى ۋە ساھابىلىرى يىگۈدەك بىرەر نەرسە تاپالمىغان ئىدى ، ئۇلار بىر دۆلەتنىڭ ئەڭ ئاددى بولغان ئاساسلىرىدىن يىمەك-ئىچمەكلەرگە ئىگە بولماي تۇرۇپ قانداقمۇ دۆلەت قۇرسۇن ؟ ئۇلارنىڭ قۇرغان دۆلىتى دۆلەت ئەمەس .» دىگەن سۆزنى قەتئى ئاڭلاپ باقمىدۇق .

ئەمما ھەربىي ساھادىكى تەييارلىقلىرىغا كەلسەك ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ قۇشۇنىنىڭ ھالىتى ئۇ جەھەتتە قانداق بولغان ئىدى ؟

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ۋە ساھابىلەر ھاياتلىقىنىڭ باشقا ساھالىرىدە قاتتىقچىلىق تارتقاندىن سىرت ھەربىي جەھەتتە ھەم قاتتىق ئېغىر قىيىنچىلىقلارنى تارتقان ئىدى ، جابىر ئىبنى ئابدۇللا رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىغان ھەدىستە ئۇ مۇنداق دەيدۇ : (رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ساھىل تەرەپكە بىر قۇشۇن ئەۋەتىپ ئۇنىڭغا ئەبۇ ئۇبەيدە ئىبنى جەرراھنى ئەمىر قىلىپ سايلىدى ، بىز ئۈچيۈز كىشى بولۇپ مەن شۇلارنىڭ بىرسى ئىدىم ، بىز يولغا چىقتۇق ، بىز يېرىم يولغا كەلگەندە ئوزۇق-تۈلۈك تۈگەپ قالدى ، ئەبۇ ئۇبەيدە پۈتۈن قۇشۇننىڭ ئوزۇق-تۈلۈكنى يىغىشقا بۇيرۇق قىلدى ، ھەممە ئوزۇق توپلانغان بولسىمۇ ئىككى خورجۇن چىقمىدى ، بىز ھەر كۈنى بۇ خورمىلارنى ئازئازدىن ئىستىمال قىلاتتۇق ، ئاخىرى خورما ئاز قېلىپ كۈندە

پەقەت بىر تالدىنلا يەيدىغان بولدۇق ،) يەنە بىر رىۋايەتتە (بىز يولغا چىقتۇق ، سانىمىز ئۈچيۈز بولۇپ ھەربىرىمىزنىڭ ئوزۇقى يەلكىمىزگە ئارتىغلىق ئىدى ، بۇ سەپەرگە ھەربىرىمىز پەقەت بىر خورجۇن خورمىدىن باشقا نەرسە تاپالمىغان ئىدۇق) ئۇنىڭدىن : سىلەر بىر تال خورمىنى قانداق ئىستىمال قىلاتتىڭلار ؟ دەپ سورالدى ، ئۇ : (بىز ئۇ خورمىنى خۇددى كىچىك بالا شورىغاندەك شورايتۇق ، كەينىدىن سۇ ئىچەتتۇق ، ئۇ بىزگە بىر كۈن يېتەتتى ، بىز ھاسىمىز بىلەن دەرەخنىڭ غازاڭلىرىنى قېقىپ چۈشۈرۈپ سۇدا نەمدەپ يەيتۇق ،) سەھىھ بۇخارىدا :(بىزگە قاتتىق ئاچلىق يەتكەنلىكتىن ھەتتا يوپۇرماقلارنىمۇ يىدۇق ، بۇ قوشۇن كىيىن غازاڭ يىگەن قوشۇن دەپ ئاتالدى .)

بۇ ھەدىستە بىر ئۈچ مۇھىم نۇقتا بار :

بىرىنچى پايدىلىق نۇقتا جابىرنىڭ : (سەپەرگە ھەر بىرىمىز بىر خورجۇن خورمىدىن باشقا نەرسە تاپالمىدۇق ،) دىگەن سۆزى ۋە (ھەربىرىمىزنىڭ ئوزۇقى يەلكىمىزگە ئارتىغلىق ئىدى ،) دىگەن سۆزىدىن ئىبلىنىدۇ ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مەخلۇقاتلارغا ئەڭ كۆيۈمچان ، ئۇلارغا ئەزىيەت يەتكۈزۈشنى خالىمايدىغان ۋە جەڭ ئىشلىرىنى ئەڭ ياخشى بىلىدىغان زات تۇرۇپ بىر قوشۇننى ئوزۇق-تۈلۈكلىرىنى يەلكىسىگە ئاسقان ھالدا سەھرانىڭ ئىسسىقىغا نىشانىغا بىرىۋالغۇچىلىكمۇ يەتمەيدىغان ئازغىنە ئوزۇق-تۈلۈك بىلەن كۈچلۈك دۈشمەنگە ئۇرۇش قىلىش ئۈچۈن يولغا سالدى ، شەك-شۈبھىسىزكى رەسۇلۇللاھ جەڭنىڭ مۇددىتىنى ، يولنىڭ جاپىلىق ئىكەنلىكىنى ، بىر مۇجاھىدقا قانچىلىك

ئۈزۈۋ-تۈلۈك كىتىدىغانلىقىنى ۋە ئۈزۈۋ-تۈلۈكنىڭ قانچىلىك ۋاقىت يىتىدىغانلىقىنى بىلەتتى ، بۇنى بىز جابىر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ «سەپەرگە ھەر بىرىمىز بىر خۇرجۇن خورمىدىن باشقا نەرسە تاپالمىدۇق» دىگەن سۆزىدىن بىلەلەيمىز .

سۇئال: ھالىتى يۇقارقىدەك بولغان بىر قۇشۇننى جەڭگە ئەۋەتىش دۇرۇسمۇ ؟ ئىسلام دۆلىتىنىڭ بۇنىڭغا ئوخشىغان ھالەتلىرى ۋە ھەربىي تەييارلىقلىرى تاپا-تەنە قىلىنىغانمۇ ؟

بىز دەيمىزكى : رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم سەۋەپنى قىلىشتا پۇتكۈل تاقىتىنى چىقاردى ، شۇنداقلا ئۇلارنى نىشانغا يەتكۈزىدىغان نەرسىلەرنى ھاسىل قىلىپ بىرىشكە زور تىرىشچانلىق قىلدى ، ئاندىن كىيىن ئۇنىڭ قولىدا ئاسمان-زىمىننىڭ خەزىنىلىرى بولغان ئاللاھقا تەۋەككۇل قىلدى ، كىمكى ئاللاھقا تەۋەككۇل قىلىدىكەن ئاللاھ ئۇنىڭغا يىتەرلىكتۇر .

سەۋەپلەرنى تولۇق قىلالماسلىق دۈشمەنگە ھۇجۇم قىلىشتا ئۆزرە ۋە چەكلىگۇچى ئامىل بولۇپ قالسا بولمايدۇ ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دەيدۇ : (ئەگەر سىلەر ئاللاھقا ھەقىقى تەۋەككۇل قىلساڭلار ئاللاھ سىلەرگە خۇددى ئەتىگەندە ئاچ چىقىپ كىتىپ توق ھالەتتە قايتىپ كىرگەن قۇشلارغا رىزىق بەرگەندەك رىزىق بىرىدۇ .)

مانا بۇ ھەدىستە رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ خۇسۇسەن ئاجىز ۋاقىتلىرىدا ئاللاھ يولىدا جىھاد قىلىشقا ۋە دۈشمەنگە ھۇجۇم قىلىشقا نەقەدەر ھېرىسمەن ئىكەنلىكى چىقىدۇ ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ ئۇلارنى مۇشۇنداق ھالەتتە جەڭگە ئەۋەتىشى بۈگۈنكى كۈنىمىزدىكى بىرەر قېتىم سەۋەپلىرى مۇستەھكەم قىلىنمىغان بىرەر جەڭگە چىقىپ قالسا قوشۇننى ھالاكەتكە تاشلىدى ، بۇرادەرلەرنىڭ كۆپ شەھىد بولىشىغا سەۋەپ بولدى دەپ داۋا قىلىۋاتقان بەزى كىشىلەرنىڭ داۋاسىدەك ھەرگىزمۇ قوشۇننى ھالاكەتكە تاشلىغانلىق ياكى ئۇلارنى زايا قىلىۋەتكەنلىك ئەمەس .

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ بۇ ئىشىدا ئىشلارنىڭ پەقەت سەۋەپنى قىلىشقا بارچە تاقىتىنى سەرىپ قىلغاندىلا ئاسانلاشتۇرلىشىدىن ئىبارەت جىھادنى ئىبادەت دەپ قىلىۋاتقان كىشىلەرلا ئۇنىڭ تەسىرى ۋە ئەھمىيىتىنى بىلەلەيدىغان بۈيۈك رەبباني مۇھىم بىر پايدا بار ، ئەگەر مۇجاھىد سەۋەپنى تەرىك قىلسا ياكى سەۋەپنى تۇتۇشتا يىتەرسىزلىك قىلسا ئۇنىڭ نىسىۋىسى ئىزدىگەن نەرسىگە ئېرىشەلمەسلىك بولىدۇ خالاس ، سەۋەپنى تېپىشقا تىرىشقان ۋە قولىدىن كېلىدىغان ئىمكانىيەتنىڭ ھەممىسىنى سەرىپ قىلغان ئاندىن كېيىن ئاللاھقا تەۋەككۇل قىلغان كىشىنىڭ نىسىۋىسى دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە بەخىت-سائادەت بولىدۇ ، ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ : (ئەگەر مۆئمىن بولساڭلار ئاللاھقا تەۋەككۇل قىلىڭلار ،) ئاللاھ تائالا مەريەمگە مۇنداق دەيدۇ : (خورما شاخلىرىنى ئېرغىتىڭ ،) ئەگەر بىر ئاجىز ئايال خورما

دەرىخنىڭ ئىگىسىغا نېمە بولاتتى ؟ دەپ خورما دەرىخى ئىگىسىغا مېۋە بەرگەنچە بولاتتى .

ئەگەر ساھابىلەرنىڭ بىرەرسى (بىر تال خورما يېمىگەنگە نېمە بولاتتى) دەپ ھېچنەرسە يېمىگەن بولسا يولدا ئۆلگەن بولاتتى ،

مۇلەھھىب رەھمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ : بۇ خورمىلاردا رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ ۋە جىھادنىڭ بەرىكىتى بار ئىدى ، ئاللاھ ئۇلارنىڭ خورمىسىغا بەرىكەت بەرگەچكە بىرقانچە تال خورما ئۇلارنىڭ ئاچلىقىنى باسالىدى ، چۈنكى ئاللاھ تاشلارنى ئۇلارغا نان قىلىپ ئۆزگەرتىپ بىرىشكە قادىر تۇرۇقلۇق ئىشلارنى ئۆز تەرتىپىدىن چىقىرىۋەتمەيدۇ .

ھەدىستىن يەنە ساھابىلەرنىڭ ئۆز ئۇزۇق-تۈلۈكلىرىنى يەلكىسىگە يۈدۈپ چىققانلىقىدىن ئۇلارنىڭ نەقەدەر دۇنيا مال-ماتالىرىغا كۆزىنىمۇ سالمايدىغان ، ئاللاھقا ياخشى گۇمان قىلىدىغان ، قىيىنچىلىق ۋە ئاسانچىلىقتا ئاڭلاپ ئىتائەت قىلىدىغان كىشىلەر ئىكەنلىكى شۇنداقلا ئۇلاردا ئۆزلىرىنى كۆندۈرگەن غورىگۇل تۇرمۇش ۋە چىرايلىقچە سەبىر قىلىشتىن ئىبارەت ئاللاھ ئىنئام قىلغان مۇكاپاتلارنىڭ بارلىقى قاتارلىق مەزمۇنلار چىقىدۇ .

ھەدىستىن ساھابىلەرنىڭ گەرچە ئۇلارغا ئاچلىق ۋە قورقۇنچ سەۋەبىدىن قولىدىن ھېچقانداق سەۋەپ كەلمىسىمۇ كاپىرلارنىڭ ماللىرىنى ئولجا ئېلىشقا ۋە ئاللاھ يولىدىكى جىھادقا قاتتىق ھېرىسمەنلىكىدىن ئىبارەت

مەزمۇنلار چىقىدۇ ، بەزى كىشىلەر رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم قوشۇنىنىڭ بۇ دەرىجىدە قىينىلىدىغانلىقىنى بىلمەيتتى دىيىشى مۇمكىن ، مەن دەيمەنكى ئالىملار بۇ جەڭ توغرىسىدا خىلمۇ-خىل قاراشلاردا بولغان ، بەزى ئالىملار رەسۇلۇللاھنى بۇ قوشۇن بىلەن بىرگە جەڭگە چىققان دەپ قارايدۇ ، لېكىن كۆپلۈك قاراش رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئۇلارنى جەڭگە ئەۋەتكەن ، غازاڭ جېڭىغا ئوخشاش بەلكى ئۇنىڭدىنمۇ جاپالىق تېگىق جېڭىدا رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ساھابىلىرى بىلەن بىرگە ئىدى ،

ئەبۇ مۇسا ئەشئەرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ : (بىز رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم بىلەن بىر غازاتقا چىقتۇق ، سانىمىز ئالتە بولۇپ بىزدە پەقەت بىرلا تۆگە بار ئىدى ، بىز بۇ تۆگىنى نۆۋەتلىشىپ مىنەتتۇق ، بىزنىڭ پۇتلىرىمىز تىشىلىپ كەتتى ، ھەتتا مىنىڭ پۇتلىرىم تىشىلىپ تىرناقلىرىممۇ چۈشۈپ كەتتى ، بىز پۇتىمىزغا تېگىق تېگىۋالدۇق ، بىز پۇتىمىزغا تېگىق تېگىپ ماڭغان بۇ غازات كىيىن تېگىق جېڭى دەپ ئاتالدى ،)

بۇ ھەدىستىكى مۇھىم نۇقتىلاردىن بىرى : رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ۋە ئۇنىڭ ساھابىلىرى ئەزالىرى كىسىلىپ كەتكۈدەك بۇنچىلىك جاپا-مۇشەققەتلىك سەپەرگە ئاتلىنىشى پەقەت كاپىرلارنىڭ ماللىرىنى ئولجا ئېلىش ئۈچۈن چىققان باستۇرۇپ بېرىش جىھادىدا بولغان ئىدى ، ئۇنداقتا بىزنىڭ بۇ كۈنىمىزدىكىدەك دىن ، جان ۋە يۇز-ئابروينى قوغداش ئۈچۈن قىلىنىۋاتقان مۇداپىئە جىھادىدا ھالىمىز قانداق بولاۋاتىدۇ,

ئى ئاللاھنىڭ بەندىلىرى ؟!

ئۆلىمالار بۇنداق جىھادتا ھېچقانداق شەرت قىلىنمايدىغانلىقىنى شۇنداقلا ئاقماس ئۆزرىلەر ياكى يالغان دەلىللەر ھەم ئاقمايدىغانلىقىنى سۆزلەپ ئۆتكەن ئىدى .

ئىككىنچى پايدىلىق نۇقتا : جابىرنىڭ : (ئەبۇ ئۇبەيدە پۈتۈن قوشۇننىڭ ئوزۇق-تۈلۈكىنى يىغىشقا بۇيرۇق قىلدى ، ھەممە ئوزۇق توپلانغان بولسىمۇ ئىككى خورجۇن چىقمىدى ،) دېگەن سۆزىدىن ئېلىنىدۇ ، قوشۇننىڭ ئەمىرى ئەبۇ ئۇبەيدە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بەزى كىشىلەرنىڭ كۆپ ۋە بەزى كىشىلەرنىڭ ئاز ئوزۇقى بارلىقىنى بىلىپ پۈتۈن كىشىلەرنىڭ خاس ئوزۇق-تۈلۈكلىرىنى يىغىپ ھەممە كىشىنى تەقسىماتتا شېرىك قىلدى ، چۈنكى ھاجەت شۇنىڭغا قىستىغان ئىدى .

ئىبنى بەتتال مۇلەھھەب رەھىمەھۇللاھنىڭ مۇنۇ سۆزىنى نەقىل قىلىپ كەلتۈرىدۇ : ئەمىر كىشىلەرنى باراۋەرلىككە بۇيرىشى ۋە شۇنىڭغا مەجبۇرلىشى شۇنداقلا جاننى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ئوزۇق-تۈلۈكلىرىنى ئورتاق چېچىپ بېرىشى كېرەك ، شۇنىڭدەك ئەمىر مەيلى باياشات ھالەت بولسۇن ياكى يوقسىزلىق ھالىتى بولسۇن سەپەردە بولسۇن ياكى ئۆز يۇرتىدا بولسۇن ئوزۇق-تۈلۈك مەسىلىسىدە كىشىلەر ئارىسىدا ئادىل بولۇشى كېرەك .

ئەبۇ ئۇبەيدە بۇ ئىشنى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ ئىشىدىن ئۆرنەك ئېلىپ قىلغان ، سەلەمە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت

قىلىنىدۇكى ئۇ مۇنداق دەيدۇ :(كىشىلەرگە ئۇزۇق-تۈلۈك يېتىشمىگەچكە ئاچ قالدى ، ئۇلار رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ ھۇزۇرىغا كىلىپ تۆگىلىرىنى بوغۇزلاشقا رۇخسەت سورىدى ، رەسۇلۇللاھ رۇخسەت قىلدى ، ھەدىسنىڭ داۋامىدا رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم :(كىشىلەرگە جاكارلا ، ئۇلار قولىلىرىدىكى ئۇزۇق-تۈلۈكلەرنىڭ ھەممىسىنى ئېلىپ كەلسۇن) دىدى ، بىر داستىخان سېلىنىپ نەرسىلەر ئۇستىگە قويۇلدى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئۇنىڭغا بەرىكەت تىلەپ دۇئا قىلدى . سۇۋەيد ئىبنى نوئمان مۇنداق دەيدۇ : (بىز رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم بىلەن خەيبەر يىلى سەپەرگە چىقتۇق ، سەھبا دىگەن جايغا كەلگەندە ئەسىر نامىزىنى ئوقۇدۇق ، ئاندىن رەسۇلۇللاھ پۈتۈن ئۇزۇق-تۈلۈكلەرنى يىغىپ بەرىكەت تىلەپ دۇئا قىلدى .)

ئىلگىركى ھەدىسلەردە رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ قوشۇنىنىڭ ئەھۋالى ۋە ئۇنىڭ ھەربىي تەمىناتىنىڭ تۈۋەنلىكىنى سۆزلەپ ئۆتتۇق ، بۇ ھەدىستىن ئالىملار ئەمرىنىڭ ياخشى سۆز بىلەن بولسىمۇ كىشىلەرنىڭ كۆڭلىنى ئېلىشى كېرەكلىكى بۇ ئارقىلىق ئۇلار ئېغىرچىلىق كۈنلەردە قولىلىرىدىكى نەرسىلەرنى چىن قەلبىدىن بىرىدىغانلىقى ياكى ئۇلارغا كەڭرىچىلىك ۋاقتىدا قايتۇرۇپ بېرىدىغانلىقنى ۋەدە قىلىش ئارقىلىق مالىلىرىنى يىغىشنى شۇنداقلا بەك زۆرۈرىيەت بولۇپ قالسا كىشىلەرگە بۇيرۇق چۈشۈرۈش ئارقىلىق مەجبۇرى ئېلىشنى دۇرۇس دەپ قارىغان ، يۇقارقى ھەممە ھەدىستە پەقەت ئەمىر بۇيرۇق قىلغان ، ئۇ مالالارنىڭ

ئورنىنى تولدۇرۇپ بىرىدىغان پۇل ۋەدە قىلىنمىغان ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم سەپەردە بولسۇن ياكى ئۆز يۇرتىدا بولسۇن بۇنداق قىلغان كىشىلەرنى ماختىغان ئىدى ،

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دەيدۇ :« ئەشئەرى قەۋمىدىكىلەر جەڭدە ئوزۇق-تۈلۈكى ئازلاپ كەتسە ياكى يۇرتىدىكى ۋاقتىدا ئائىلىسىدىكىلەرگە ئاشلىق يېتىشمىسە ھەممىسى ئۆز يېنىدىكى ئوزۇق-تۈلۈكنى بىر داستىخانغا يىغاتتى ، ئاندىن ئۇنى ئادىللىق بىلەن باپباراۋەر ھالدا ئۇلارنىڭ ئارىسىدا تەقسىم قىلىپ بېرەتتى ، ئۇلار مەندىن ، مەن ئۇلاردىن . »

يۇقارقىلاردىن قېرىنداشلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ئائىلىدىكىلىرى خۇسۇسەن ئەسىر ۋە شەھىد قېرىنداشلىرى مۇھتاج بولۇۋاتقان پەيتتە ئۆز يېنىدا شەخسىي مۈلكى تۇرۇپ ئاللاھنىڭ مېلىدىن توختىماي يىغىپ نەپسىنى خارلىغان ۋە تەبىئىتى پەس بولغان كىشىلەرنىڭ نەقەدەر گۇناھكار ئىكەنلىكى روشەنلىشىدۇ ، ئۇ شەخسى مېلىنى ئاللاھ يولىدا سېخىيلىق بىلەن سەرىپ قىلىپ قېرىنداشلىرى ئىچىدىكى يوقسۇللارغا تەقسىم قىلىپ بەرمەيدۇ ، ئۇ شۇ يوقسۇللارنىڭ كۈندۈلۈك تۇرمىشىغا يەتكۈدەك نەرسىنى ھەم بەرمەيدۇ ، ئۇ ئاچكۆزلۈك بىلەن مال توپلايدۇ ، بۇنىڭ ھەممىسى ئاللاھقا بولغان ئىشەنچىنىڭ تۆۋەنلەپ كەتكەنلىك تەسىردىن بولغان ، ئۇ مال-مۈلكىنى ئەۋلادلىرىنىڭ كەلگۈسى ھاياتى قالدۇرۇشنى ئويلاپ توپلايدۇ ، ئەمما ئەتراپىدىكى قېرىنداشلىرىنىڭ يوقسۇللۇقنى تۈگىتىش ئۈچۈن ھېچقانداق ياردەم قولىنى سوزمايدۇ ، پەس نەپسلەر خار بولۇپ كەتسۇن !

ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنغان بىر ھەدىستە ئۇ مۇنداق دەيدۇ : مەن رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم بىلەن بىرگە چىقتىم ، ئۇ ئەنسارلارنىڭ بىغىغا كىرىپ خورمىلارنى تىرىپ يىگىلى تۇردى ، ئۇ ماڭا :«ئى ئىبنى ئۆمەر ، نىمىشقا يىمەيسەن ؟ » دىۋىدى ، مەن : ئى ئاللاھنىڭ ئەلچىسى ، مىنىڭ ئۇنىڭغا ئىشتىھايىم يوق دىدىم . ئۇ :«لېكىن مىنىڭ ئىشتىھايىم بار ، بۇ ئەتىگەن مەن تاماق تاپالماي بىرنەرسە يىمىگەن تۆتىنچى كۈنىنىڭ ئەتىگىنى ، ئەگەر مەن رەببىمگە دۇئا قىلسام ئۇ ماڭا كىسرا ۋە قەيسەرنىڭ مۈلۈكلىرىگە ئوخشاش مۈلۈكلەرنى بىرەتتى ، ئاللاھقا بولغان ئىشەنچىسىنىڭ تۆۋەنلىكىدىن بىرىيىللىق رىزقىنى توپلاپ يۇشۇرۇپ قويىغان قەۋمىنىڭ ئىچىدە قالساڭ قانداق بولىدىكەن ئى ئىبنى ئۆمەر ؟! » دىدى .

ئۈچىنجى پايدىلىق نۇقتا : بۇ غازاتنىڭ سەۋەبى ئۇلار قۇرەيشنىڭ سودا كارۋىنىغا ھۇجۇم قىلىش ئۈچۈن چىققان ئىدى ، رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دىگەن : «ماڭا مەندىن ئىلگىرى ھىچ كىشىگە بىرىلمىگەن بەش نەرسە بىرىلدى ، مەن بىر ئايلىق مۇساپىدىن دۈشمەننى سىلىنغان قورقۇنچ بىلەن ياردەم بىرىلدىم ، ماڭا زىمىن پاك ۋە ناماز ئۇقۇيدىغان ئورۇن قىلىنىپ بىرىلدى ، ئۈممىتىمدىن ھەرقانداق ئادەم نامازنىڭ ۋاقتى نەدە كىلىپ قالسا شۇ يەردە ئۇقۇيالايدۇ ، ماڭا غەنىمەت ھالال قىلىندى ، مەندىن ئىلگىرى بىرەر كىشىگە غەنىمەت ھالال قىلىنمىغان ئىدى .» ئىمام سەئدى مۇنداق دەيدۇ : بۇنداق بۇلىشى رەببىنىڭ ئۇنىڭغا ۋە ئۈممىتىگە ئاتا قىلغان ھۆرمىتى ۋە پەزلى

سەۋەبدىندۇر.

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ بەدىردىن بۇرۇنقى جەڭ ۋە قوشۇن ئەۋەتىشلىرىنى تەكشۈرۈپ باققان كىشى بۇ جەڭ ۋە قوشۇن ئەۋەتىشلەرنىڭ پەقەت كارۋان تۇسۇش ئۈچۈن ئىكەنلىكىدىن ئەجەپلىنىدۇ ، كاپىرلارنىڭ مال-مۈلۈكلىرىنى غەنىمەت ئېلىش ئەڭ شەرەپلىك ۋە ھالال كەسىپ بولسا كېرەك ، ئاللاھ تائالا غەنىمەتنى رەسۇلى ۋە ئۇنىڭ ئائىلە-تاۋاباتلىرىنىڭ قۇۋۋەت مەنبەسى قىلغان ئىدى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دەيدۇ : « مەن قىيامەتنىڭ ئالدىدا ئاللاھقا يەككە ، ھېچقانداق شېرىكى يوق ھالدا ئىبادەت قىلىنىشىغا قەدەر قىلىچ بىلەن ئەۋەتىلدىم ، مېنىڭ رىزقىم نەيزەمنىڭ سايىسى ئاستىدا قىلىندى ، خارلىق ۋە پەسلىك مېنىڭ بۇيرۇقىمغا قارشى چىققانلارغا قىلىندى .»

ئاللاھ تائالا رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمگە زاكات ۋە سەدىقىنى ھارام قىلدى ، چۈنكى ئۇ مىسكىنلەر ۋە قىيىنچىلىقتا قالغانلارنىڭ ھەققى ئىدى ، بۇماللار كىشىلەرنىڭ ماللىرىنىڭ كىرى بولۇپ رەسۇلۇللاھنىڭ ئەلچىلىك ماقامى ئۆز تۇرمۇشىنى ۋە ئائىلىسىنىڭ تۇرمۇشىنى ئولجا ۋە غەنىمەتتىن ئىبارەت ئىرادىلىك ، كۈچلۈك كىشىلەرنىڭ تاپاۋەت ئۇسۇلىدا قامداشنى تەلەپ قىلدى ، ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ : « **ئاللاھ رەسولىغا غەنىمەت قىلىپ بەرگەن ئەھلىقۇرانىڭ ماللىرىنى ئىچىڭلاردىكى بايلار ئارىسىدا قولدىن قولغا ئۆتۈپ يۈرمەسلىكى ئۈچۈن ئاللاھقا ، رەسولىغا ، رەسۇلۇللاھنىڭ خىش ـ ئەقرىبالىرىغا ، يېتىملەرگە ، مىسكىنلەرگە ، ئىبنى سەبىللەرگە خاس قىلدى ،»**

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم دېھقان ياكى تۆمۈرچى ياكى ياغاچچى ئەمەس ئىدى ، ئۇ ئۆزىنىڭ قىلىچى ئارقىلىق تاپاۋەت تاپىدىغان ئاللاھ يولىدىكى بىر مۇجاھىد ئىدى ، ئۇ مۇنداق دەيدۇ : « مېنىڭ رىزقىم نەيزەمنىڭ سايىسى ئاستىدا قىلىنىغان ،» ھافىز ئىبنى ھەجەر مۇنداق دەيدۇ :(ھەدىستە نەيزىنىڭ پەزىلىتىگە ، غەنىمەتلەرنىڭ بۇ ئۇممەتكە ھالال ئىكەنلىكىگە ، ۋە رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ رىزقىنىڭ باشقا نەرسە ئارقىلىق ئەمەس بەلكى غەنىمەت ئېلىش ئارقىلىق قولغا كىلىدىغانلىقىغا دالالەتلەر باردۇر ،) ئۆلىمالار غەنىمەتنى ئەڭ ياخشى تاپاۋەت دەپ قارايدۇ .

ئىمام قۇرتۇبى رەھمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ : « رىزىق تەلەپ قىلىنىدىغان سەۋەپلەر ئالتە تۈرلۈك بولۇپ ئۇنىڭ ئەڭ كاتتىسى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ تاپاۋىتىدۇر ، ئۇ مۇنداق دەيدۇ : « مەن قىيامەتنىڭ ئالدىدا ئاللاھقا يەككە ، ھېچقانداق شېرىكى يوق ھالدا ئىبادەت قىلىنىغانغا قەدەر قىلىچ بىلەن ئەۋەتىلدىم ، مېنىڭ رىزقىم نەيزەمنىڭ سايىسى ئاستىدا قىلىندى ، خارلىق ۋە پەسلىك مېنىڭ بۇيرۇقىمغا قارشى چىققانلارغا قىلىندى .» بۇ ھەدىسنى ئىمام تىرمىزى رىۋايەت قىلغان .

ئاللاھ تەبارەكە ۋەتەئالا مۇجاھىد بەندىلىرىنى غەنىمەتتىن تاپاۋەت قىلىشقا قىزىقتۇرۇپ ئۇنى ئۇلارغا ھالال قىلىپ بەرگەن ، ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ : « غەنىيمەت ئالغان نەرسەڭلارنى ھالال ۋە پاك بىلىپ يەڭلار، ئاللاھدىن قورقۇڭلار ، ئاللاھ ھەقىقەتەن مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر ، (بەندىلىرىگە) مېھرىباندۇر،» ئۇ يەنە مۇنداق دەيدۇ : « ئاللاھ سىلەر ئالىدىغان نۇرغۇن

غەنىمەتلەرنى سىلەرگە ۋەدە قىلدى ،بۇنى (يەنى خەيبەرنىڭ غەنىمىتىنى) ھەممىدىن بۇرۇن ئاتا قىلدى، سىلەرنى دۈشمەنلەرنىڭ قول سېلىشىدىن ساقلىدى، » ئۇ يەنە مۇنداق دەيدۇ :« ئاللاھ سىلەرگە ئۇلارنىڭ زېمىنىنى، قورو ــ جايلىرىنى، مال ــ مۈلۈكلىرىنى ۋە (تېخى) سىلەرنىڭ قەدىمىڭلار دەسسەپ باقمىغان زېمىننى مىراس قىلىپ بەردى ،ئاللاھ ھەر نەرسىگە قادىردۇر ٠»

شۇنىڭ ئۈچۈن رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم سودا كارۋىنىنى تۇرۇپ ئۇلجا ئالدىغان جەڭلەردە ئۆزى بىرگە چىقاتتى ، رەسۇلۇللاھ بىلەن باي-كەمبەغەل ساھابىلەرنىڭ ھەممىسى چىقاتتى ، بۇ شەرەپنىڭ يەنى كاپىرلارنىڭ ماللىرىنى ئۇلجا-غەنىمەت ئېلىشنىڭ كاتتا شەرەپ ئىكەنلىكىگە ئاللاھ تائالانىڭ بەدىر ئەھلىنى مۇسۇلمانلارنىڭ ئەڭ چوڭ بۈيۈك ئەجرىگە ئېرىشــكەنلىكىنى خەۋەر بەرگەنلىكــى دالالەت قىلىـــدۇ ، چـــۈنكى ئۇلار مۇشرىكلارنىڭ كارۋىنىنى كۆزلەپ چىققان ئىدى ،

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ :« سىلەر قورالسىز گۇرۇھنىڭ (يەنى كارۋاننىڭ) قولۇڭلارغا كەلتۈرۈلۈشىنى ياقتۇردۇڭلار،» رەسـۇلۇللاھ سـەللاللاھۇ ئەلەيھـى ۋەسـەللەم ئەبـۇ سـۇفيانىنىڭ كـارۋىنى توغۇرلـۇق مۇنـداق دەيـدۇ :«بـىز بـىر نەرسە تەلەپ قىلىپ چىقماقچى ، ھازىر بولغانلار بىز بىلەن بىللە چىقسۇن .» كەئـب ئىبنـى مالـىك رەزىيەللاھـۇ ئەنھـۇ مۇنـداق دەيـدۇ : رەسـۇلۇللاھ بەدىرگە چىقمىغان بىرەر كىشىگە كايىمىغان ئىدى ، چۈنكى ئۇلار كارۋاننى كـۆزلەپ چىققـان ئىـدى ، قـۇرەيش چىققـان ئۇلارنـىڭ ئالـدىغا چىقىشـىنى ئويلاپ باقمىغان ئىدى ، ئاللاھ بىلەن قەسەمكى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ

ئەلەيھى ۋەسەللەم نىڭ كىشىلەر ئارىسىدىكى ئەڭ شەرەپلىك كۆرۈنىشى بەدىردە بولغان ئىدى .»

بىر مۇۋەھھىد مۇجاھىد ئۆز پەيغەمبىرى ۋە ئۇنىڭ بۈيۈك ساھابىلىرىنىڭ غەنىمەت ئۈچۈن جەڭگە چىققانلىقىنى ۋە مۇناپىقلارنىڭ ئۇرۇش قىلماي ئېرىشىدىغان غەنىمەتكە قىززىققانلىقىنى بىلىپ يەتكەندىن كېيىن غەنىمەتكە ئېرىشىش ئۈچۈن ئۆلتۈرۈلۈشنى خالىمايمەن دىسە بولامدۇ ؟

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ :(ھۇدەيبىيىگە چىقماي)قېلىپ قالغانلار سىلەر غەنىمەت ئېلىش ئۈچۈن چىققان ۋاقىتلىرىڭلاردا :(بىزمۇ سىلەر بىلەن چىقايلى ،) دەيدۇ، » سەئدى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ : ئاللاھ تائالا جىھادقا چىقماي قېلىپ قالغانلارنى سۆكەن ۋاقىتتا ئۇلارنىڭ دۇنيادىكى جازاسىنى سۆزلەپ ئۆتتى ، ئۇ بولسىمۇ ئۇلار رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ۋە ئۇنىڭ ساھابىلىرى ئۇرۇش قىلماي غەنىمەت ئېلىش ئۈچۈنلا چىققان ۋاقىتلاردا ئۇلارغا ھەمرا بولۇۋېلىشنى تەلەپ قىلاتتى ،

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دەيدۇ : «ئاللاھ تائالا ئۆز يولىدىكى جىھادقا ئۇنى ئاللاھنىڭ يولىدا ئۇرۇش قىلىش ۋە ئۇنىڭ سۆزلىرىنى تەستىقلاش ئېىپ چىققان كىشىنى جەننەتكە كىرگۈزۈشكە ياكى ئۇنىڭ ئائىلىسىگە ئەجىر ۋە غەنىمەتتىن ئىبارەت نەرسىلەرگە ئېرىشكەن ھالدا قايتىشىغا كېپىل بولىدۇ ،»

ئۇ يەنە مۇنداق دەيدۇ : « ئاتنىڭ كوكۇلىسىغا تاكى قىيامەت بولغانغا قەدەر ئەجىر ۋە غەنىمەتتىن ئىبارەت ئىككى ياخشىلىق پۈتۈۋېتىلگەن ،» ئەجىر

ۋە غەنىمەت دېگەن سۆزدىن دۇنيادا غەنىمەت بىلەن ئاخىرەتتە ئەجىر بىلەن مۇكاپاتلىنىدۇ دېگەن مەزمۇن چىقىدۇ ، ئى مۇجاھىد ! ئەڭ ھالال ۋە پاك كەسپكە ئاتلانغىن .

خىتابى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ :« ئات ئارقىلىق يەنى جىھاد ئارقىلىق قولغا كەلگەن مال-مۈلۈك ئەڭ پاك ۋە ھالال مال-مۈلۈكتۇر . »

ھەربىي جەھەتتىكى يەنە بىر مۇھىم نۇقتا : ھەرقانداق قوشۇن قوسىقىدا ماڭىدۇ ، يەنى ئەگەر مۇشرىكلارنىڭ مال-مۈلكى ئولجا-غەنىمەت ئېلىنىپ ئۇلارنىڭ ياردەم يولى ئۈزۈلسە ئۇلارنىڭ كۈچى ئاجىزلاپ ھەربىي بازىلىرى ھەم ئىشلىمەي قالىدۇ ، چۈنكى ھېچقانداق كۈچ قوشۇنى مۇھتاج بولغان ھەرقانداق نەرسىلەرنى ھاۋا ئارقىلىق تولۇقلاپ بولالمايدۇ ، ھەتتا ئامېرىكىنىڭ زور ھاۋا ئارمىيە بازىلىرىنىڭ ۋە كۆرەشچى-بومباردىمانچى ئايرۇپىلانلىرىنىڭ بۇلىشىغا قارىماي ھەربى تەمىناتىنىڭ يۈزدە يەتمىش پىرسەنتى قۇرۇقلۇق يولى ئارقىلىق كېلىدۇ ، شۇڭا ئاللاھ تەئالا بىزنى كاپىرلارنىڭ بازىلىرىنى مۇھاسىرىگە ئېلىشقا ۋە ئۇلارنىڭ ھەربىي تەمىنات يولىغا پىستىرما قويۇش ئارقىلىق ئۇلارنىڭ ئارقا سەپ تەمىنات يولىنى ئۈزۈشكە بۇيرۇپ مۇنداق دەيدۇ :«ئۇلارنى مۇھاسىرىگە ئېلىڭلار ، ئۇلارنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار ،» ئىبنى كەسىر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ :« ئۇلارغا ئۆزەڭلارنىڭ بارلىقىنى بىلدۈرۈپ قويۇش بىلەنلا كۇپايە قىلماڭلار ، بەلكى ئۇلارنىڭ بازىلىرىنى ، ئىستىھكاملىرىنى مۇھاسىرىگە ئېلىڭلار ، ئۇلارغا تارچىلىق پەيدا قىلىش ئۈچۈن يوللاردا ، كوچىلاردا ئۇلارنى كۆزۈتۈپ تۇرۇڭلار .» ئاللاھ تەئالا مۇنداق دەيدۇ :« دۈشمىنىنى قوغلاشتىن

بۇشۇشۇپ قالماڭلار ،» ئىبنى كەسىر مۇنداق دەيدۇ : دۈشمەننىڭلارنى ئىزدەشتىن ئاجىزلىق قىلماڭلار ، بەلكى ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن ھەرقانداق ئورۇندا ئۇلارنى كۈزۈتۈڭلار ، پەيتى كەلسە ئۆلتۈرۈڭلار ،»

ئى مۇۋەھھىد مۇجاھىدلار ! دۈشمەننى كۈزۈتۈشتە ئەبۇ بەسىر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئەڭ گۈزەل ئۈلگەڭلار بولسۇن ، ئۇنى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئۆزى بىلەن مۇشرىكلار ئارىسىدىكى سۈلھى بولغانلىقتىن ئۇلارغا قايتۇرۇپ بەرگەن ئىدى ، ئەمما ئۇ ئۇمۇدسىزلەنمىدى ، ئۆز ۋەزىپىسىنى ئۇنۇتمىدى ، بەلكى قانداق قىلىپ پىتنىدىن قانداق قىلىپ قۇتۇلۇشنىڭ چارىسىنى ئىزدىدى ، ئۇ يولنىڭ ئۇزۇنلۇقى ۋە سانىنىڭ ئازلىقىنى دەپ پۇرسەت كۈتۈپ ئولتۇرمىغان ئىدى ، ھەتتا ئۇنىڭ بىلەن چىققانلارنىڭ ھەممىسى ئۆلتۈرۈلسىمۇ ئۇ يولدىن يانمىدى ، ئۇ رەسۇلۇللاھنىڭ قېشىغا يەنە بىر قېتىم كەلدى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئۇنى :« ئۇ ئەگەر ئەتراپىدا ياردەمچىلىرى بولغان بولسا جەڭنى قىززىتقان بولاتتى ، » دەپ ئۇنى باتۇر دەپ سۈپەتلەپ ماختىغان ئىدى ،

خىتابى رەھمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ : « ئۇ ئۆزىگە ئوخشاش باشقا ئاجىز ئەمما ئىرادىلىك بولغان رىجاللارنى ئەتراپىغا توپلىدى ، ۋە مەدىنىدىن يىراق بولغان دېڭىز ساھىلىغا ھەربىي بازىسىنى قۇردى ، ئۇنىڭ ئەتراپىغا باشقىلار توپلاشتى ۋە ئۇنىڭ ئەزالىرىنىڭ سانى تىزلا كۆپەيدى ، سەھىھ ھەدىستە مۇنداق دەپ كەلگەن :« ئەبۇ جەندەلمۇ ئەبۇ بەسىرگە قوشۇلدى ، كىيىن قۇرەيشتىن قانداق كىشى ئايرىلسىلا ئەبۇ بەسىرگە قوشۇلدى ،

ئاخىرى ئۇلار بىر گورۇھ بولۇپ تەشكىللەندى ، ئۇلار قۇرەيشتىن بىرەر كارۋاننىڭ شام تەرەپكە يولغا چىققانلىقىنى ئاڭلىسىلا ئۇلارنىڭ ئالدىنى توسۇپ ئۇلارنى ئۆلتۈرۈپ مال-مۈلۈكلىرىنى ئولجا ئالاتتى ، كېيىن قۇرەيشلەر رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ قېشىغا ئۆزلىرىگە ئىچ ئاغرىتىپ قويۇش ۋە ئۇكاردىن رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم تەرەپكە قايتىپ كەلگەنلەرنىڭ ئامانلىققا ئېرىشىدىغانلىقى توغۇرلۇق ئەلچى ئەۋەتتى ، ئارقىدىنلا رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئۇلارغا ئادەم ئەۋەتتى ، ئاللاھ تائالا ئارقىدىنلا بۇ ئايەتنى نازىل قىلدى : **« ئاللاھ ئۇلارنى سىلەرگە قول سېلىشتىن توستى ھەمدە ئۇلار ئۈستىدىن غەلىبە قىلغىنىڭلاردىن كېيىن مەككىنىڭ ئىچىدە (يەنى ھۆدەيبىيىدە) سىلەرنى ئۇلارغا قول سېلىشىڭلاردىن توستى. »** ھەممەت ئىگىلىرىدىن تەركىپ تاپقان بىر كىچىككىنە گورۇھنىڭ قۇرەيشنىڭ كۈچىنى قانداق سۇندۇرغانلىقىغا ، ئۇلار ۋە مۇسۇلمانلار خارلىق دەپ قارايدىغان شەرتلەرنى قايتۇرىۋېلىشىغا قانداق سەۋەپچى بولغانلىقىغا قاراڭ ، سىز بۇ ساھىل يولۋىسىنىڭ ھاياتىنىڭ قانداق ئاخىرلاشقانلىقىنى ھەم بىلىپ قويۇڭ ، افىز كىتابىدا مۇنداق دەيدۇ :« رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئەبۇ بەسىرگە مەكتۇپ يوللىدى ، ئەبۇ بەسىرگە رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ خېتى كەلگەندە ئۇ جان تەسلىم قىلىۋاتاتتى ، ئارقىسىدىن ئۇ رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ مەكتۇبى قولىدىكى ھالىتىدە ۋاپات بولدى ، ئەبۇ جەندەل ئۇنى ۋاپات بولغان ئورنىغا دەپنە قىلدى . »

يەنە بىر بىرگە خاس بولغان مۇھىم نۇقتا : ئى مۇجاھىد ، شۇنى بىلىپ قويغىنكى تارىختىكى ھەرقانداق بىر ئىسلام دۆلىتىنىڭ تەمىنات مەنبەسىنىڭ كۆپىنچىسى ئولجا-غەنىمەتتىن قامدالغان ، شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ : ئەسلى قۇرئان ۋە ھەدىستە كەلگەن سەلتەنەتنىڭ مال-مۈلۈكلىرى ئۈچ قىسىم بولۇپ ئۇلار : غەنىمەت ، سەدىقە ۋە ئولجىدۇر .

ئى ئاللاھنىڭ دوستى ، ئاللاھتىن ئەجىر تەلەپ قىلغىن ، سەن ھەردائىم شەھىدلەر ۋە ئەسىرلەرنىڭ ئائىلىسىدىكىلەرنىڭ تۇرمۇشىنى قامداش ئۈچۈن ۋە سەندىن باشقا غەنىمەتكە ئىگە بولالمىغان مۇجاھىدلارنى قوراللاندۇرۇش ئۈچۈن شۇنداقلا ئۇ ئارقىلىق ئاللاھ يولىدا ئۇرۇش قىلىنىدىغان قورالنى سېتىۋېلىش ئۈچۈن كاپىر-مۇشرىكلاردىن غەنىمەت ئېلىۋاتقانلىقىڭنى ئۇنتۇپ قالمىغىن ، پەقەت غەنىمەت ئۈچۈنلا جەڭگە چىقىپ قېلىشتىن ساقلانغىن ، ئىخلاسمەن بولغىن .

«رەسۇلۇللاھنىڭ دۆلىتى ئۆتكۈزگەن بەزىبىر ئېغىر كۈنلەردىن ئۆرنەكلەر»

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ دۆلىتى تەسىر ئىنتايىن چوڭ قاتتىق ئېغىر كۈنلەرنى بېشىدىن كەچۈرگەن ، بۇلارنىڭ قاتارىدىن : ئوھود كۈنى يۈز بەرگەن ھادىسە ، ئىمام تەبەرىدىن مۇنداق دەپ رىۋايەت قىلىنىدۇ : رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئوھود كۈنى ساھابىلىرىدىن مىڭ كىشى بىلەن چىقتى ، ئۇلار ئوھود بىلەن مەدىنىنىڭ

ئارىسىدىكى بىر ئورۇنغا كەلگەندە ئابدۇللاھ ئىبنى ئۇبەي ئىبنى سەلۇل كىشىلەرنىڭ ئۈچتىن بىر قىسمىنى ئايرىپ چىقىپ كەتتى ، ئۇلارغا ئابدۇللاھ ئىبنى ئەمرى ئىبنى هارام ئۇچراپ :(ئى قەۋىم ، سىلەرگە ئاللاھنى ئەسلىتىمەن ، نىمشقا پەيغەمبىرىڭلارنى تاشلاپ قويۇپ ماڭىسىلەر ؟) دىۋىدى ، ئۇلار :(بىز سىلەرنىڭ ئۇرۇش قىلىدىغانلىقىڭلارنى بىلگەن بولساق ھەرگىز مۇسۇلمان بولمىغان بولاتتۇق ، بىز جەڭ قىلىشنى توغرا تاپمايمىز ،» دىدى ، ئۇلار ئابدۇللاھنىڭ سۆزىگە كىرمىگەنلىكتىن ئابدۇللاھ ئۇلارغا : (ئاللاھ سىلەرنى بىزدىن بىھاجەت قىلسۇن.) دىدى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم يولغا داۋام ئەتتى .

بۇ ھادىسىدە مۇھىم نۇقتىلار بار :

بىرىنچىسى :مۇسۇلمانلارنىڭ ئادەم ۋە قورالغا ئېھتىياجىنىڭ قاتتىق بولۇشىغا قارىماي ، قوشۇننىڭ ئۈچتىن بىر قىسمىنىڭ جەڭ مەيدانىنى تاشلاپ چىقىپ كىتىشىدىن ئىبارەت ھەربىي جەھەتتىكى بۇنداق پاجىئەنىڭ كىلىپ چىقىشى سەۋەپلىك ساھابىلەر ئۆز قوشۇنىنىڭ ئاز دىگەندە ئۈچتىن بىر قىسمىنىڭ مۇسۇلمان ئەمەس بەلكى مۇسۇلمانلارغا بولغان دوستلۇق ۋە مۇھەببىتىنى يالغاندىن ئاشكارلايدىغان ، ئۆچ-ئاداۋىتىنى يوشۇرىدىغان مۇناپىق ئىكەنلىكىنى بايقىدى ، ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ : « **بۇ مۇناپىقلارنى بىلىش (يەنى ئايرىش) ئۈچۈندۇركى، ئۇلارغا : كېلىڭلار، ئاللاھ يولىدا ئۇرۇش قىلىڭلار ياكى (ئۆزۈڭلارنى) قوغداڭلار» دېيىلسە، ئۇلار: ئۇرۇشتىن خەۋەر تاپقان بولساق، ئەلۋەتتە، سىلەرگە ئەگىشەتتۇق (يەنى سىلەر بىلەن بىر سەپتە تۇرۇپ ئۇرۇش قىلاتتۇق)» دېدى ، ئۇ كۈندە ئۇلار ئىمانغا قارىغاندا كۇفرىغا**

يىقىن ئىدى ،ئۇلار كۆڭۈللىرىدە يوق نەرسىلەرنى ئېغىزلىرىدا دېدى ،ئۇلار يوشۇرىغاننى (يەنى نىفاق بىلەن مۇشرىكلىكنى) ئاللاھ ئوبدان بىلىدۇ ،»

ئاللاھ يەنە مۇنداق دەيدۇ : « ئى مۆمىنلەر! سىلەر نېمىشقا مۇناپىقلار توغرىسىدا ئىككى گۇرۇھقا بۆلۈنۈپ كېتىسىلەر؟ ئاللاھ ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى تۈپەيلىدىن ئۇلارنى كاپىرلار ھۆكمىدە قىلدى ،» بۇ ئايەتنىڭ نازىل بولۇش سەۋەبى زەيد ئىبنى سابىت رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلغان ھەدىستە سۆزلەنگەن ، ئۇ مۇنداق دەيدۇ : « رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئوھودغا ماڭغان ۋاقتىدا ئۇنىڭ بىلەن چىققان بىر تۈركۈم كىشىلەر ئارقىسىغا قايتىپ كەتتى ، رەسۇلۇللاھنىڭ ساھابىلىرى بۇ سەۋەپلىك بەزىسى ئۇرۇش قىلىمىز ، بەزىسى ئۇرۇش قىلمايمىز دەپ ئىككى گوروھقا بۆلۈنۈپ كەتتى ، ئاندىن بۇ ئايەت نازىل بولدى : **« ئى مۆمىنلەر!سىلەر نېمىشقا مۇناپىقلار توغرىسىدا ئىككى گۇرۇھقا بۆلۈنۈپ كېتىسىلەر؟ ئاللاھ ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى تۈپەيلىدىن ئۇلارنى كاپىرلار ھۆكمىدە قىلدى ،** » ئىمام تەبەرى مۇنداق دەيدۇ : يەنى (سىلەرگە نىمە بولدى ئى مۆئمىنلەر ، مۇناپىقلار توغرىسىدا ئىككى گوروھقا بۆلۈنۈپ كىتىسىلەر ؟ ئاللاھ ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى تۈپەيلى ئۇلارنى كاپىرلارنىڭ ھۆكمىدە قىلدى) .

ئىبنى قەييۇم ئاخىرەت ئۇزۇقى دىگەن كىتابىدا زۆھرىدىن ۋە باشقىلاردىن مۇنۇ ئەسەرنى رىۋايەت قىلىدۇ : ئوھود كۈنى تازىلاش ۋە سىناش كۈنى بولغان ئىدى ، ئاللاھ تائالا بۇ سىناق ئارقىلىق مۆئمىنلەرنى سىنىغان بولسا تىلىدا ئىسلامنى ئاشكارلاپ كۇفرىنى دىلىدا يۇشۇرىدىغان مۇناپىقلارنى ئاشكارە قىلدى .

ئىككىنجىسى : رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ ساھابىلىرىنىڭ ھىممىتى شۇقەدەر بۈيۈككى ئارىسىدا قېرىنداشلىرى ،

تاغلىرىنىڭ باللىرى ۋە قەبىلىسىدىكىلىرى بار بولغان قوشۇنىنىڭ ئۈچتىن بىرى تۇيۇقسىز جەڭدىن كەينىگە قايتىپ كەتكەن چوڭ بىر كىرزىسقا ئۇچرىغان بولسىمۇ ئۇلار ئۇنىڭ تەسىرىگە ئۇچراپ كەتمىگەن ئىدى ، ئاللاھقا شۈكرى ، بۇ ۋەقە خەزرەج قەبىلىسىدىن بەنى سەلەمە ئايمىقى ۋە ئەۋس قەبىلىسىدىن بەنى ھارىسە ئايمىقىدىن ئىبارەت مۆئمىنلەردىن ئىككى تائىپىنىڭ خىيالىغا كىچىك قالغانلىقنى ھىساپقا ئالمىغاندا ئۇلارغا ئىلغا ئالغۇچىلىك تەسىر كۆرسەتمىگەن ئىدى ، ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ : « ئۆز ۋاقتىدا سىلەردىن ئىككى گۇرۇھ (يەنى بەنــــى سەلەمە ئايمىقى بىلەن بەنى ھارىسە ئايمىقى) ئاجىزلىق كۆرسەتمەكچى (يەنى قورقۇپ ئۇرۇش مەيدانىدىن قايتماقچى) بولدى ؛ ئاللاھ ئۇلارنىڭ مەدەتكارى ئىدى ، (مۆمىنلەر جىمى ئەھۋالى ۋە جىمى ئىشلىرىدا) ئاللاھقىلا تەۋەككۈل قىلسۇن! ،» ئىمام تەبەرى مۇنداق دەيدۇ : « ئابدۇللاھ ئىبنى ئۇبەي كەينىگە قايتىپ ماڭغاندا ئۇلارمۇ قايتىشنى كۆڭلىگە پۈتكەن ئىدى ، لېكىن ئاللاھ ئۇلارنى ساقلاپ قالدى . مانا بۇنداق خەتەرلىك پىتنە رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ باشقا قوشۇنغا قىلچىلىكمۇ تەسىر كۆرستەلمىگەن ئىدى ، ئۇلار بۇ ۋەقەنىڭ ھازىرقى ۋە كەلگۈسىدىكى تەسىرلىرى ۋە ۋەقەنىڭ سەۋەپلىرى توغرۇلۇق پۈتمەس-تۈگمەس تالاش-تارتىشقا چۈشمىگەن ئىدى ، بەلكى ئۇلار سەپلىرىنى مۇستەھكەملەپ ھىممەتلىرىنى ئۈستۈن كۆتۈردى ، رەببىگە دۇئا قىلىپ ئۇنىڭدىن ياردەم سورىدى ، ھەتتا ئۇلارنىڭ ھىممىتى ۋە ئاكتىپلىقى تېخىمۇ بەك جانلىنىپ كەتكەن ئىدى ، قوماندان ئۇلارنىڭ بۇ ئاكتىپلىقنى ئۇقۇپ باقماقچى بولدى ۋە ئۇلارغا : « كىم بۇ قىلىچنىڭ ھەققىنى ئادا قىلالايدۇ ؟ » دېدى ، قىلىچنى ئېلىش ئۈچۈن نۇرغۇن كىشىلەر ئورنىدىن تۇرغان بولسىمۇ ئەبۇ

دۇجانىگە نىسىپ بولدى ، ئۇ قىلىچنى ئېلىپ ئىككى سەپ ئارىسىدا غادىيىپ ماڭدى ، رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم : « بۇ ئاللاھ بۇ ئورۇندىن باشقا ئورۇندا غەزەپ قىلىدىغان مېڭىشتۇر ، » دېگەن ئىدى ، ئىبنى ئىسھاق مۇنداق دەيدۇ : « شۇنىڭدىن كېيىن ئاللاھ تائالا مۇسۇلمانلارغا ئۆز نۇسرىتىنى ئاتا قىلدى ، مۇسۇلمانلار ھەتتا كاپىرلارنى جەڭ مەيدانىدىن قوغلاپ چىقىرىپ تىرىپىرەن قىلىۋەتتى .»

ئاللاھ بىلەن قەسەمكى مانا بۇ ماڭغۇچىلارنىڭ ئازلىقى ، ھالاك بولغۇچىلارنىڭ كۆپلىكى تەسىر يەتكۈزەلمەيدىغان سادىق مۇۋەھھىدلەرنىڭ ھىممىتىدۇر ، ئۇلارنىڭ غايىسى ئاللاھقا ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىغا ئىتائەت قىلىشتۇر ، ئۇلارغا بىرەر مۇتەكەببىر قەبىلە ئاقساقىلىنىڭ مۇرتەدلىكى ياكى تەقۋالىقنى داۋا قىلىدىغان بىرەر دەججال سۈپەت كاھىنىنىڭ مۇرتەدلىكى تەسىر كۆرسىتەلمەيدۇ ، قەبىلە شەيخلىرىدىن بىر شەيخ شۇنداقلا ئەۋس قەبىلىسىنىڭ كاتتىۋاشلىرىدىن بىر كاتتىۋاش ئەبۇ ئامىر ئۇ بۇگۈنكى كۈنىمىزدىكى سەھەۋاتلارنىڭ كاتتىۋاشلىرىنىڭ ئورنىدىكى مۇرتەد قەبىلە ئاقساقىلى ئىدى ، ئۇنىڭ تىلىنى ۋە بويىنى ئۈزۈۋشكە ئەڭ ئالدىرىغان كىشى ئۇنىڭ ئوغلى پەرىشتىلەر يۇيغان ساھابە ھەنزەلە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئىدى ، ۋەتەن داۋاچىلىرىغا ۋە ۋەتەنپەرۋەرلەرگە ھېچقانداق بانا-سەۋەپ قالمىسا كېرەك .

ئى ئىسلام دۆلىتى قوشۇنلىرى ! سىلەرگە پىتنە-ئېغۋا تارقاتقۇچىلارنىڭ پىتنە-ئېغۋالىرى ۋە مەغلۇبىيەتچىلەرنىڭ كەينىگە داجىشى تەسىر قىلمىسۇن ، ئاللاھ چوقۇم سىلەرگە ياردەم بېرىدۇ ، ئاللاھدىن سۇباتلىق

تىلەپ دۇئا قىلىشقانلار ، ئى ئاللاھ ! بىزگە سەبىر ئاتا قىلغىن ، قەدەملىرىمىزنى سابىت قىلغىن ، بىزگە كاپىر قەۋمگە قارشى ياردەم ئاتا قىلغىن .

ئىمام ئەھمەد ئىياز ئەشئەرىدىن يەرمۇك كۈندىكى بىر ۋەقەلىكنى رىۋايەت قىلغان ، ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ :(ئەگەر ئۇرۇش باشلىنىپ قالسا ئەبۇ ئۇبەيدىگە ئىتائەت قىلىڭلار ،) ئۇ مۇنداق دەيدۇ : بىز ئۆمەرگە : (ئۆلۈم بىزگە ئېتىلىپ كەلمەكتە ،) دەپ خەت يېزىپ ئۇنىڭدىن ياردەم تەلەپ قىلدۇق ، ئۇ بىزگە :(ماڭا خېتىڭلار كەلدى ، سىلەر مەندىن ياردەم سوراپسىلەر ، مەن سىلەرگە ياردەمنى ئەڭ تېز ۋە كۈچلۈك بىرىدىغان بىر زاتنى دەپ بېرەيمۇ ؟ ئۇ ئاللاھ ئەززە ۋەجەللەدۇر ، سىلەر ئۇنىڭدىن ياردەم سوراڭلار ، چۈنكى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم بەدىر كۈنىسى سانى سىلەردىن ئاز تۇرۇپ غەلىبە قىلغان ئىدى ، سىلەرگە مەكتۇبىم بارغان زامان ئۇلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشنى باشلاڭلار ، ماڭا قايتا مۇراجىئەت قىلماڭلار ،) دىدى ، ئۇ مۇنداق دەيدۇ : (بىز ئۇلار بىلەن ئۇرۇش قىلىپ ئۇلارنى مەغلۇپ قىلدۇق ،) .

ئۈچىنجىسى : ئوھود جېڭىدىكى مۇسۇلمانلارنىڭ سانى توغرىسىدا بۇلۇپ ، تەبەرى مۇنداق دەيدۇ : رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئوھودقا مىڭ كىشى بىلەن چىققان ئىدى ، بۇ جەڭ مۇداپىيە جېڭى بولغاچقا ئۆزرىسىز ئازبىر قىسىم كىشىەردىن باشقا ھىچكىم بۇ جەڭدىن قېلىپ قالمىغان ئىدى .

شەيخۇلئىسلام ئىبنى تەيمىيە مۇداپىيە جىڭى توغۇرلۇق مۇنداق دەيدۇ : مۇداپىيە جىڭىدىن ھەرقانداق ئەھۋال ئاستىدا قايتىپ چىقىشقا بولمايدۇ ، ئوھود ۋەقەسى مۇشۇ ھۆكۈمگە كىرىپ كىتىدۇ .

دۈشمەن مۇسۇلمانلارنى ئۆز يۇرتلىرىدىلا يىلتىزىدىن قۇرۇتۇۋىتىش ئۈچۈن كەلگەن ئىدى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم كىشىلەرنى ئۇرۇشقا چىقىشقا بۇيرىدى ، ئىبنى قەييىم مۇنداق دەيدۇ : رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم جۈمە نامىزىنى ئوقۇپ بولۇپ كىشىلەرگە ۋەز-نەسىھەت قىلدى ، ئۇلارغا ئاللاھنى ئەسلىتىپ جىھادقا دەئۋەت قىلدى ، مەدىنە ئەھلىنىڭ قېرى-ياش ھەممىسى ئۇرۇشقا ئاتلاندى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم جەڭگە تاقەت كەلتۈرەلەيدىغان ۋە يارايدىغان كىشىلەرنى ۋە كىچىكلەردىن ئونبەش ياشتىن يۇقىرىلارنى قوبۇل قىلدى ، باشقىلارنى كەتكۈزىۋەتتى ، ئەرلەردىن ئىنتايىن قېرى كىشىلەر ھەم جەڭگە ئاتلانماقچى بولغان ئىدى ، خۇسەيمە ئەبۇ سەئىدنىڭ ئوغلى بەدىردە شەھىد بولغان ئىدى ، ئۇ رەسۇلۇللاھقا :(مىنىڭ يىشىم چۇڭىيىپ قالدى ، سۆڭەكلىرىم بوشاپ كەتتى ، مەن رەببىمگە ئۇچرىششىنى ئارزۇ قىلىمەن ، ئى رەسۇلۇللاھ ! ئاللاھنىڭ ماڭا شاھادەت نىئمىتىنى ئاتا قىلىپ ئوغلۇم سەئىد بىلەن جەننەتتە ھەمراھ قىلىشىغا دۇئا قىلىپ قويغىن ، دىدى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئۇنىڭ ھەققىدە دۇئا قىلىپ قويدى ، ئۇ ئوھۇدتا شەھىد قىلىندى .

ئوھود كۈنى يەنى ئىسلام دۆلىتى ئېلان قىلىنىپ ئۈچ يىلدىن كىيىن رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ دۆلىتىنىڭ قوشۇنى يەتتە

يـۈزدىن ئاشـمايتتى ، ھـۇزەيفە رەزىيەللاھـۇ ئەنھـۇدىن رىـۋايەت قىلىنغـان ھەدىستە ئۇ مۇنـداق دەيـدۇ : رەسـۇلۇللاھ سـەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسـەللەم مۇنداق دىگەن :« ماڭا ئىسلام كەلتۈرگەن كىشىلەرنىڭ ساننى ئىگەللەپ بـېرىڭلار ،» ھـۇزەيفە مۇنـداق دەيـدۇ : (بىـز رەسـۇلۇللاھقا مىـڭ بەشـيۈز كىشـنى تىـزىملاپ بەردۇق ،) يەنە بىـر رىـۋايەتتە :(بىـز ئۇلارنىـڭ بەشـيۈز ئىكەنلىكىنى ھىساپلاپ چىقتۇق ،) دىيىلگەن ، ئۆلىمالار سان جەھەتتىكى بۇ پەرىقنى ھەرخىل تەپسىرلىگەن ، بەزى ئۆلىمالار كۆپ ساننى مۇسۇلمان بولغـان ئەر-ئايال ، ئۇششـاق بـالىلار ، ئاز سـاننى پەقەت جەڭچىـلەر دەپ ئىزاھلىســا بەزىــلەر ئاز ســاندىكىلەر شــەھەر ئىچىــدىكى جەڭچىــلەر ، قالغـانلىرى يېـزا-كەنتلەردىكى جەڭچىـلەر دەپ ئىزاھلىغـان ، لـېكىن بىـز ئوھود غازىتىغا رەسۇلۇللاھنىڭ ھەممە قوشۇنى قاتناشقان دەپ قارايمىز ، رەســۇلۇللاھ ئوھــوددىكى ئەھۋالنىــڭ قايتىلانماســلىقى ئۈچــۈن ئوھــود غازىتىدىن كىيىن ھۇزەيفەدىن بۇ سۇئالنى سوراش ئارقىلىق مۇناپىقلاردىن سىرىت ھەقىقى مۇسۇلمان جەڭچىلىرىنىڭ قانچىلىك ئىكەنلىكىنى بىلىپ باقماقچى بولغان بولسا كېرەك ، چۈنكى مۇناپىقلارنىڭ خەتىرىدىنمۇ چوڭ خەتەر بولمىســا كېــرەك ، ھــۇزەيفە رەســۇلۇللاھ ســەللاللاھۇ ئەلەيھــى ۋەسەللەمنىڭ سىر ساقلايدىغان ۋە مۇناپىقلارنى تونۇيدىغان ئىشەنچلىك ئادىمى بولغانلىقى ئۈچۈن رەسۇلۇللاھ ئۇنىڭدىن سورىغان بولۇشى مۇمكىن ، ئاللاھ ئەڭ توغرىسىنى بىلگۈچىدۇر .

يوقــارقىلاردىن ئىــلان قىلىنغىلــى ئــۈچ يــىل بولغــان ئىســلام دۆلىتىنىــڭ قوشۇنىنىڭ سانىنىڭ نەچچە ئىكەنلىكى روشەن ئايدىڭ بولدى .

بىزنىڭ يۇقارقى ئۇزۇن مەزمۇنلارنى سۆزلىشىمىزگە سەۋەپ بولغان ئەڭ مۇھىم سۇئال : مانا مۇشۇ سان ئىسلام دۆلتى قۇرۇلۇشىنىڭ ئەڭ تۆۋەن چىكىمۇ ؟ ھۆكۈمرانلىق ۋە نۇپۇزنىڭ مىقتارى قانچىلىك ؟ بۇلار بىكىتىلگەن ئېنىق شەرتلەرمۇ ياكى نىسبىي نەرسىلەرمۇ ؟

ئىسلام قۇشۇنىنىڭ زىمىن ئۈستىدىكى ھۆكۈمرانلىقنى بىلىش ئۈچۈن ئۇھوتتىن كېيىنكى بولغان رىئاللىقلارنى يۇرۇتۇپ بېرىشنى لايىق تاپتۇق ،

مۇسۇلمان جەڭچىلەرگە ھەرخىل دەرىجىدە يارىلىنىش يەتكەن ئىدى ۋە ئاللاھ تائالا «سىلەرگە غەمنىڭ ئۈستىگە غەم يەتتى» دەپ سۈپەتلىگەن روھى جەھەتتىكى بېسىمنىڭ ئۈستىگە مۇكەممەل قوراللانغان ، مۇسۇلمانلارنىڭ ھەممە سىرلىرىنى پىلانلىرىنى بىلىدىغان ئۈچيۈز مۇناپىق شۇنداقلا ئىدارە قىلىش ۋە ھەربىي تەييارلىقتا ئەڭ يۇقىرى پەللىگە يەتكەن ئەمما پۇرسەت تاپسىلا مۇسۇلمانلار بىلەن تۈزگەن توختامنى بۇزىدىغان ۋە ئەرەپ مۇناپىقلىرى بىلەن ئىچكى جەھەتتە قويۇق ئالاقىسى بولغان يەھۇدىلار قۇشۇنى بىلەن بىرلىكتە مۇسۇلمانلارنىڭ روھىنى چۈشۈرىۋەتكەن ئىدى .

سەھىھ ھەدىستە بەرا ئىبنى مالىك رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن مۇنداق بىر ھەدىس رىۋايەت قىلىنغان ، ئۇھود كۈنىسى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ قېشىغا تۆمۈر دۇبۇلغا كەيگەن بىر كىشى كىلىپ :(ئى ئاللاھنىڭ ئەلچىسى ، ئەۋۋەل مەن ئۇرۇش قىلايمۇ ؟ ياكى ئىسلام كەلتۈرەيمۇ ؟) دەپ سورىدى ، رەسۇلۇللاھ :« ئاۋۋال مۇسۇلمان بۇلۇپ

ئاندىن ئۇرۇش قىلغىن ،» دېدى ، ئۇ كىشى مۇسۇلمان بولدى ئارقىسىدىن ئۆلتۈرۈلدى ، رەسۇلۇللاھ :«بۇ كىشى ئاز ئەمەل قىلدى ، كۆپ ئەجىرگە ئېرىشتى ،» دېدى .

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ قوشۇنى زېمىنغا ئىگىدارچىلىق قىلالىغان ئىدى ، چۈنكى ئۇلارنىڭ سەپلىرى بىر ، ئەقىدىسى كۈچلۈك ۋە ئۆزئارا ئىتتىپاق ئىدى ، ئەمما ئەتراپتىكى ئۇلارنى كۆزىتىپ تۇرغان پارس ۋە رومدىن سىرىت قۇرەيش ۋە ئۇلاردىن باشقا دۈشمەنلەر ئۇلارنى قورشاپ تۇرىۋاتاتتى ، دېمەك ئۇلارنىڭ ئەھۋالى ئىنتايىن ناچار ئىدى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ دۆلىتى ئۇھۇد جېڭىدىن كېيىنمۇ سان ۋە تەييارلىق شۇنداقلا نۇپۇز ۋە ھۆكۈمرانلىق جەھەتلەردە بىر خىل ھالەتتە تۇرغان ئىدى .

بىز شۇ دەۋىردىكى ئىسلام دۆلىتى ئۇچرىغان ئەڭ قاتتىق غەم-قايغۇ كۆرۈنۈشلىرىدىن بىرى بولغان ئەھزاپ كۈنلىرىدىكى خەندەك غازىتىنى توغۇرلۇق توختىلىپ ئۆتەيلى ، ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ :« ئەينى ۋاقىتتا ئۇلار يۇقىرى تەرىپىڭلاردىنمۇ؟ تۆۋەن تەرىپىڭلاردىنمۇ (ھۇجۇم قىلىپ) كەلگەن ئىدى. بۇ چاغدا كۆزۈڭلار چەكچىيىپ قالغان؟ يۈرىكىڭلار ئاغزىڭلارغا قاپلىشىپ قالغان؟ ئاللاھ ھەققىدە تۈرلۈك گۇمانلاردا بولغان ئىدىڭلار. بۇ يەردە مۇئمىنلەر سىنالغان ۋە (بېشىغا كەلگەن كۈننىڭ قاتتىقلىقىدىن گويا ئۇلارنى يەر سىلكىگەندەك) قاتتىق تەۋرىنىشكە ئۇچرىغان ئىدى. »

ئەھزاپ ئۇرۇشىدىكى ئەھۋاللار توۋەندىكىدەك ئىدى :

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ۋە ئۇنىڭ ساھابىلىرى دۈشمەننى تۇسۇش ئۈچۈن سەلمان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ (بىز پارىستىكى ۋاقتىمىزدا ئەگەر مۇھاسىرىدە قالساق خەندەك كولايتۇق ،) دىگەن مەسلىھەتى بىلەن خەندەك كولاۋاتاتتى ، ئاندىن مۇسۇلمانلار قوشۇنى خەندەكنىڭ ئارقىسىدا تۇردى ، ئۇلارنىڭ سانى مىڭ ئەتراپىدا ئىدى ، شەيخۇلئىسلام ئىبنى تەيمىيە مۇنداق دەيدۇ : مۇسۇلمانلارنىڭ سانى بەدىر غازىتىدا ئۈچيۈز ئون ئۈچ ئىدى ، ئوھود غازىتىدا يەتتەيۈز يىقىن ئىدى ، خەندەق غازىتىدا بولسا مىڭ ياكى ئۇنىڭدىن ئازراق كۆپ ئىدى ، ئەمما ئۇلارنىڭ ئالدىدا ئونمىڭغا يىقىن مەدىنىگە كىرىپ مۇسۇلمانلارنى ئۈزۈل-كىسىل يوق قىلىشنى ئويلاۋاتقان ئەرەپ مۇشرىكلىرى بار ئىدى ، تۇيۇقسىز ئۇلارغا ئەڭ قەبىھ سۇرەتتە ئارقا تەرىپىدىن تەھدىت ئېلىپ كىلىدىغان يەنە بىر دۈشمەن بەنى قۇرەيزە يەھۇدىلىرى چىققان ئىدى .

ھۇزەيفە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ : « بىز ئەھزاپ كۈنىسى سەپ تۈزۈپ ئولتۇرغان ئىدۇق ، ئەبۇ سوفيان ۋە ئۇنىڭ بىرگە بولغان گوروھلار ئۈستىمىز تەرەپتىن قۇرەيزە يەھۇدىلىرى ئاستىمىز تەرەپتىن باستۇرۇپ كەلدى ، بىز بالا-چاقىلىرىمىزدىن ئەنسىرەپ قالغان ئىدۇق . »

سەئىدى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ : ئۇلار شەھەرنى مۇھاسىرىگە ئېلىۋالدى ، ئىش چىكىگە يەتكەن ئىدى ، يۈرەكلەر بوغوزغا قاپلاشقان

ئىدى ، ھەتتا كۆپىنچە كىشىلەر مۇسىبەتنىڭ قاتتىقلىقىدىن ئاللاھقا ھەر-خىل گۇماندا بۇلۇشقا باشلىغان ئىدى .

قورقۇنچ ۋە ئاچلىق مۇسۇلمانلارغا شۇ دەرىجىدە يەتكەنكى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم بىر كۈنىسى كىشىلەرگە :« كىم دۈشمەنىنىڭ بىزگە نىمىلەرنى تەييارلىغانلىقىنى بىلىپ كېلىدۇ ؟ » دەپ خىتاپ قىلدى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم شۇ خەۋەرنى ئېلىپ كېلەلىگەن كىشىنى ئاللاھنىڭ جەننەتكە كىرگۈزىدىغانلىقى توغۇرلۇق خەۋەر بەردى ، ئەمما ھېچ كىشى ئورنىدىن قوپمىدى ، ئاندىن رەسۇلۇللاھ نامازغا تۇرۇپ نامىزىنى ئۇقۇپ بۇلۇپ يەنە بىزگە :« كىم دۈشمەنىنىڭ بىزگە نىمىلەرنى تەييارلىغانلىقىنى بىلىپ كېلىدۇ ؟» دىدى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم شۇ خەۋەرنى ئېلىپ كېلەلىگەن كىشىگە ئۆزى بىلەن جەننەتتە بىرگە بۇلىدىغانلىقى توغۇرلۇق خەۋەر بەردى ، سوغۇق ، ئاچلىق ۋە قورقۇنچنىڭ قاتتىقلىقىدىن كىشىلەر ئىچىدىن ھېچ كىشى قوپمىدى ، رەسۇلۇللاھ مىنى چاقىردى ، ئۇ مىنى چاقىرغاندا مىنىڭ قوپماي ئامالىم بولمىدى ، چۈنكى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم قۇرەيزە يەھۇدىلىرىنىڭ مۇسۇلمانلارغا ئارقا تەرەپتىن قول سېلىشىدىن ياندۇرىدىغان بىرەر ھەربى تەدبىرنىڭ ئامالىنى قىلىۋاتاتتى ، چۈنكى مۇسۇلمانلار ئايال-بالىلىرىنى ئويلاشمىسا بولمايتتى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم گوروھلارنىڭ ئارىسىنى بۆلىۋەتمەكچى بولدى ، ۋە غەتفان قەبىلىسىگە شەھەرنىڭ مىۋىلىرىنىڭ ئۈچتىن بىر قىسمىنى بىرىش بەدىلىگە ئۇرۇش قىلماي قايتىپ كىتىش توغۇرلۇق سۈلھى تۈزۈشكە ئەلچى ئەۋەتتى ،

ئەمما ئەۋس ۋە خەزرەج قەبىلىسىنىڭ ئاقساقىلى بولغان ئىككى سەئىد :(ئاللاھ بىلەن قەسەمكى بىز ئۇلارغا قىلىچتىن باشقا نەرسە بەرمەيمىز ،) دىدى ،

رەسۇلۇللاھ ئۇ ئىككىسىنىڭ پىكرىنى توغرا تاپتى ۋە :«مەن پەقەت ئەرەبلەرنىڭ ھەممىسى بىرلىشىپ كەلگەنلىكى ئۈچۈنلا مۇشۇنداق قىلىشنى ئويلىغان ئىدىم ،» دىدى ، يىگىرمە نەچچە كېچىدىن كىيىن ئاللاھ ئۇلارنى بۇ قايغۇدىن قۇتقۇزدى ، ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ : « ئى مۇئمىنلەر! ئاللاھنىڭ سىلەرگە بەرگەن نىئمىتىنى ئەسلەڭلار ،؟ ئۆز ۋاقتىدا ئۈستۈڭلارغا (كۇففارلاردىن ئۇيۇشقان ئۇرۇشقۇچى) قوشۇن كەلگەن ئىدى . بىز ئۇلارغا قارشى بوران ۋە سىلەرگە كۆرۈنمەيدىغان قوشۇن (يەنى پەرىشتىلەرنى) ئەۋەتتۇق ،؟ ئاللاھ سىلەرنىڭ قىلغان ئىشىڭلارنى كۆرۈپ تۇرغۇچىدۇر.»

بۇ ئىشلار ئۇلارنىڭ ئىمانىدا راستچىل بۇلىشى ۋە بالايى-مۇسىبەتلەرگە چىدايلىقچە سەبىر قىلىشى شۇنداقلا ئاللاھقا تەۋەككۇل قىلىشى سەۋەبلىك بولغان ئىدى ، « مۇئمىنلەر ئىتتىپاقداش قوشۇننى كۆرگەن چاغدا: «بۇ (يەنى قىيىن ئەھۋالدا قالغان دۈشمەن ئۈستىدىن غەلبە قىلىش) ئاللاھ ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرى بىزگە ۋەدە قىلغان ئىشتۇر. ئاللاھ ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرى راست ئېيتتى» دېيىشتى. (بۇ ئىش) ئۇلارنىڭ (ئاللاھقا بولغان) ئىمانىنى ۋە (ئاللاھنىڭ بۇيرۇقلىرىغا بولغان) بويسۇنۇشىنى ئېخىمۇ كۈچەيتتى .» شۇ ۋاقىتتا مۇسۇلمانلارنىڭ بۇنداق قاتتىق جەڭگە ئىقتىسادى جەھەتتە تەييارلىق قىلغۇدەك قېشىدا كۆپ مال-مۈلۈك يوق ئىدى .

ئۇلار خەنـدەك كولاشـقا باشـلىغاندا ئۇلارنىـڭ كۆپىنچىسـىنىڭ دېھقـان بولىشىغا قارىماي ئاچلىقنى باسالىغۇدەك يەيدىغان نەرسە يوق ئىدى ، چۈنكى ئۇلار ۋاقتىنى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم بىلەن بىرلىكتە جىھاد قىلىش بىلەن ئۆتكۈزگەن ئىدى ، ئاللاھنىڭ :«ئۆزەڭلارنى ھالاكەتكە تاشلىماڭلار ، ئېھسان قىلىڭلار ، ئاللاھ ئېھسان قىلغۇچىلارنى ياخشى كۆرىدۇ ،» دىگەن ئايىتىنىڭ نازىل بۇلۇش سەۋەبى توغرىسىدا ئەبۇ ئەييۇپ ئەنسارى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن مۇنـداق بىر ھەدىس رىۋايەت قىلىنىدۇ ، ئۇ مۇنداق دەيدۇ :(ئى كىشىلەر ، سىلەر بۇ ئايەتنى مۇشۇنداق چۈشىنىۋاپسىلەر ، ئەسلى بۇ ئايەت بىز ئەنسارلار توغۇرلۇق نازىل بولغان ئىـدى ، ئۆز ۋاقتىـدا ئالـلاھ دىنىنى ئەزىـز قىلىـپ ئۇنىـڭ قوللىغـۇچىلىرى كۆپىيىپ كەتكەن چاغدا بىز رەسۇلۇللاھدىن مەخپى ئۆز-ئارا بىر بىرىمىزگە :(بىزنىـڭ مـاللىرىمىز بەك ئازلاپ كەتتى ، ئەگەر بىز ئازراق ئىشلەپ مـال-مۇلـۇكلىرىمىزنى ئەسـلىگە كەلتۈرىۋالغـان بولسـاق ياخشـى بـۇلاتتى ،) دىيىشتۇق ، كەينىـدىنلا ئالـلاھ تەئالا :« پۇل-ماللىرىڭلارنى ئالـلاھ يولىـدا سەرىپ قىلىڭلار ، ئۆزەڭلارنى ھالاكەتكە تاشلىماڭلار ، ئېھسان قىلىڭلار ، ئالـلاھ ئېھسـان قىلغـۇچىلارنى ياخشـى كۆرىـدۇ ،» دىـگەن ئايەتنـى نازىـل قىلغـان ئىدى ، بۇ ئايەتـتە بىزنىـڭ زايا بولۇپ كەتكەنلىكىدىن ئەنسىرەپ كەتـكەن مـال-دۇنيـالىرىمىزنى ئەسـلىگە كەلتۈرۈشـىمىز ھـالاكەت دەپ سۈپەتلەندى ، ئاللاھ بىزنى غازاتقا بۇيرىدى .

ئۇلارنىـڭ شـۇ كۈنـدىكى تائاملىرىنىـڭ سـۈپىتى قانـداق ئىـدى ؟ ئەنەس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنـداق دەيدۇ : ئۇلار ئارپىدىن بىر ئۇچۇم ئەكىلەتتى ،

ئاندىن ئۇ شۇ ئارپىدىن كىشىلەرگە ئۇماچ ھازىرلاپ بىرەتتى ، ئۇ ئۇماچنىڭ تەمى ئىنتايىن لاۋزا ، پۇرىقى ئىنتايىن سېسىق بولغانلىقتىن گالدىن ئىنتايىن تەستە ئۆتەتتى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم بۇ ئاچلىقنى كۆزدىن ياش چىقىرىپ جىگەرنى قۇرىتقۇچىسىدىغان ئاچلىق دەپ سۈپەتلىگەن ئىدى ، ئەنەس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ يەنە مۇنداق دەيدۇ : بىز خەندەك كولاۋاتاتتۇق ، بىزگە بىر تاشلىرى قاتتىق زىمىن ئۇچراپ قالدى ، بىز رەسۇلۇللاھنىڭ قېشىغا بېرىپ :(ئى رەسۇلۇللاھ ، بۇ تاش خەندەك كولاشقا تەسىر يەتكۈزىۋاتىدۇ ،) دىدۇق ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم: «مەن چۈشەي» دىدى ، شۇ چاغدا رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ قورسىقىغا تاش تېڭىغلىق ئىدى ، بىز ئۈچ كۈن ئاغزىمىزغا ھىچنەرسە سالماي تۇرۇپ قالدۇق .

يەنە بىر ھەدىستە رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇھاجىر ۋە ئەنسارلارنىڭ قېشىدىن ئۆتۈپ قالدى ، ئۇلار سوغۇق بىر ئەتىگەنى خەندەك كولاۋاتاتتى ، رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئۇلاردىكى ھېرىپ-چارچاشنى ۋە ئاچلىقنى كۆرۈپ :«ئى ئاللاھ ، ئاخىرەت ھاياتىدىن باشقا ھايات ھايات ئەمەس ، مۇھاجىر-ئەنسارلارغا مەغپىرەت قىلغىن ،» دەپ دۇئا قىلدى ، ساھابىلەرمۇ قايتۇرۇپ :(بىز مۇھەممەد سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمگە ھايات بولساقلا جىھاد قىلىش ئاساسىدا بەيئەت بەرگەنمىز ،) دەپ جاۋاپ بەردى .

يۇقارقىلارنى سۆزلەپ بولغىنىمىزدىن كىيىن ، سايكىس بىيكو چۈشەنچىسى بۇيىچە ئىسلام دۆلىتى توغرىسىدا سۆزلەۋاتقانلاردىن سوراپ باقايلى ،

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ مەدىنىدىكى دۆلىتىنىڭ كۆلىمى قانچىلىك ئىكەن ؟

كېيىن قۇرەيزە يەھۇدىلىرى ئەھدىگە خىيانەت قىلغاندىن كېيىنكى ئەھزاپ كۈنلىرىدىكى كۆلىمى قانچىلىك قاپتىكەن ؟

ئىسلام دۆلىتى كېيىن ئۆزلۈكسىز كېڭىيىپتىمۇ ؟ نىمە ئۈچۈن كېڭىيىپتۇ ؟

ئىسلام دۆلىتىدە بۇلۇشقا تېگىشلىك ئەڭ تۈۋەن كەڭلىك مۇساپىسى قانچىلىك ئىكەن ؟

ھەتتا ئايال-بالىلىرىنى يەھۇدىلاردىن قوغداپ قېلىشقا ھېچقانداق چارە-تەدبىر يوق بولۇپ قالغان ۋە قۇشۇن ئىچىدىكى قورقۇنچ رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ئۆزى بىلەن جەننەتتە بولىدىغانلىقىنى بىشارەت بەرسىمۇ بىرەر مۇجاھىدنىڭ قوپۇشقا جۈرئەت قىلالمىغۇدەك دەرىجىگە يەتكەن ئوھود ۋە ئەھزاپ جەڭلىرىدىكى زىمىنىنى ئىسلام ھۆكمىنىڭ سايىسى ئاستىغا بويسۇندۇرۇشنىڭ ئۆلچىمى قانچىلىك بولغان

ئىدى ؟

رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم نىڭ بىر تال خورمىنىڭمۇ بىكارغا كېلىشىنى ئويلاپ باقمىغان مۇشرىكلارغا مەدىنىنىڭ مىۋىلىرىنىڭ ئۈچتىن بىر قىسمىنى بېرىش ئاساسىدا كېلىشمەكچى بولغان ۋاقىتتىكى ھۆكۈمرانلىقى ۋە نۇپۇزى قانچىلىك بولغان ئىدى ؟

ھازىرقى سۇئال :

ئىراقتىكى ئىسلام دۆلىتى ئىككى دۆلەت ئوتتۇرىسىدىكى زور پەرىق ۋە بولۇپ ئۆتكەن سىناقلارنى قاتارغا ئالساق كۈچ-قۇۋۋەت ۋە كۆلىمى شۇنداقلا نوپۇزى جەھەتتە بىر دۆلەتتە بولۇشقا تېگىشلىك شەرتلەرنى ھاسىل قىلىپتىمۇ ؟

ئى مۇۋەھھىد قېرىندىشىم ، مەن ئەنبار ، ئۇنىڭدىكى ئىززەت ۋە ئۇ يەردىكى كۆپۈر بايراقلىرىنىڭ ئىسلام دۆلىتى مۇجاھىدلىرىنىڭ قولىدا قانداق خار بولغانلىقى توغرۇلۇق سۆزلىمەكچى ئەمەس ، بۇ ئىشلارنى دۈشمەنمۇ ئېتىراپ قىلماقتا .

مەن دەيالا ، مۇۋسىل ، كەركۈك ۋە سالاھۇددىن شۇنداقلا ئۇ يەردىكى بولۇپ ئۆتكەن جەڭلەر توغرىسىدا سۆزلىمەكچى ئەمەسمەن ،

مەن سالاھۇددىنىنىڭ تىكرىتتىن باشقا جايلىرىنىڭ بىر كۈن ئىچىدە ئىسلام دۆلىتى قوشۇنىنىڭ قولىغا قانداق چۈشۈپ كەتكەنلىكى توغرۇلۇق سۆزلىمەكچى ئەمەسمەن .

مەن پەقەت سەلەفى ئەقىدىسىنىڭ ئاللاھنىڭ زېمىنىدا ھاكىم بولىشىنى يامان كۆرگەن ۋە بىزگە ھەسەت قىلىپ سۇيقەسىت پىلانلاشتىن بۇرۇنقى ئۇنتۇلۇپ كېتىلگەن بىر پارچە زېمىن توغرۇلۇق سۆزلىمەكچىمەن ،

مەن ئەرەپ جەبۇر ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى ئورۇنلار توغرۇلۇق سۆزلىمەكچىمەن ، ئاللاھنىڭ پەزلى بىلەن بۇ رايونغا جىھاد ئوتى

تۈرتاشقاندىن بۇيان رايۇندىكى پۈتكۈل مۇجاھىدلار ئىسلام دۆلىتىگە بەيئەت بەرگەن ئىدى ، ئۇلارنىڭ سانى ئۈچمىڭدىن ئاشاتتى ، ئۇلار شەرىئەتنى ئىجرا قىلدى ، زۇلۇملارنى قايتۇردى ، خاتىرجەملىكنى تارتىپ پىقىرلارنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالدى .

ئامېرىكا كۈچلىرىنىڭ ياردەمچى قوماندانى تېلۋۈزۈردا ئۈچۈق ھالدا : (بۇ رايۇن بىزنىڭ كونترولىقىمىزنىڭ سىرتىدا ،) دەپ ئېلان قىلغان ئىدى ، ھەتتا ئامىرىكىنىڭ ئىستراتېگىيەلىك بومباردىمانچى ئايروپىلانى ۋە ئەتراپتىكى خائىن دۆلەتلەر ئەرەپ جەبۇرنى بومباردىمان قىلىپ ئۇ يەردە زىمىن ئۈستىدە ئۆمىلەپ ماڭىدىغان بىرەر جانلىقنىڭمۇ قالمىغانلىقىنى ئېلان قىلغان ئىدى ، ئەرەپ جەبۇر ۋە ئۇ رايۇننىڭ ئەتراپىدىكى ئورۇنلارنىڭ كۆلىمى رەسۇلۇللاھ سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ دەسلەپكى دۆلىتى ئەمەس بەلكى بۈگۈنكى مەدىنە شەھرىدىنمۇ چوڭ ئىدى ،

سۇئال : ئەگەر ئىسلام دۆلىتى ئەرەپ جەبۇردىلا قالغان بولسا ئۇ ھەقىقى دۆلەت ھىساپلانامدۇ ؟

بىز بۈگۈن ئۈممەتكە ئىسلام پارتىيىسى رەھبەرلىكىدىكى مۇسۇلمان قېرىنداشلار تەشكىلاتى ۋە ئىسلام فرونتى رەھبەرلىكىدىكى ئىراقتىكى سەرۇرىيلارنىڭ بىزگە خىيانەت قىلىشقا قارىماي دەيالا ، مۇۋسىل ، كەركۇك ، باغداد ۋە ئەنبار ئۆلكىلىرىدە ئەرەپ جەبۇرغا ئوخشىغان كۆپلىگەن ئورۇنلارنى ئاللاھنىڭ كۈچ-قۇدرىتى بىلەن كونترول

قىلىۋاتقانلىقىمىز ۋە ئۆزلۈكسىز كېڭىيىۋاتقانلىقىمىز بىلەن بىشارەت بېرىمىز .

بىز سەلىپ تاجاۋۇزچىلىرى بىلەن ھەمكارلاشقان سىياسىي مەجلىس تەركىپ تاپقان گوروھلارنىڭ مۇرتەدلىكى ۋە خىيانىتى سەۋەپلىك كۆپلىگەن ئورۇنلاردىن ئايرىلىپ قالغانلىقىمىزنى ئېتراپ قىلىمىز ، ئۇلار تاجاۋۇزچىغا شۇنداق ياخشى ياردەمچى ۋە كۆز-قۇلاق بولۇپ بەرگەن ئىدى ، بىز ئۇلار بىلەن ئارلىشىپ ئۆتكەنلىكتىن ئۇلارنى دىنىي قېرىندىشىمىز دەپ قاراپتۇق ، ئەمما ئۇلار بىزگە ئارقىمىزدىن خەنجەر ئۇردى ، ئاللاھ بىزگە كۇپايە ، ئۇ نىمە دېگەن ياخشى ئىگدارچىلىق قىلغۇچى ھە! .

ئاخىرىدا ، مۇسۇلمانلارنى خۇسۇسەن ئىسلام دۆلىتى مۇجاھىدلىرىنى رامىزان ئېيىنىڭ كىرگەنلىك مۇناسىۋىتى بىلەن تەبرىكلەيمەن ، بىزنى ۋە سىلەرنى ئاللاھ يولىدىكى جىھاد ۋە ئىستىشھاد ئېيى بولغان بۇ ئايغا يەتكۈزگەن ئاللاھقا چەكسىز ھەمدىلەر بولسۇن .

ئاللاھ سىلەرنى بۇ ئايدا ئەڭ سالىھ ۋە ئەۋزەل ئەمەللەرنى قىلىشقا مۇيەسسەر قىلسۇن ، كىچىلىرىنى ئىبادەتتە كۈندۈزلىرىنى جەڭ ۋە رىباتتا ئۆتكۈزۈڭلار ، ئىسلام ئۈممىتى سىلەرنىڭ بۇ مۇبارەك ئايدا قىلىدىغان جىھادىڭلارنى كۈتۈپ تۇرىدۇ ، مۆئمىنلەرنىڭ قەلبىگە راھەت بېغىشلاڭلار ، كاپىرلارغا ئۇلار ئەنسىرىگەن نەرسىلەرنىڭ تەمىنى تېتىتىڭلار .ئى ئاللاھ بىزنىڭ گۇناھلىرىمىزنى مەغپىرەت قىلغىن ، بىزنىڭ قەدىمىمىزنى سابىت قىلغىن ، بىزگە كاپىر قەۋمگە قارشى ياردەم بەرگىن .

قېرىندىشىڭلار: ئەبۇ ھەمزە مۇھاجىر